

Arbets säkerhet och kulturkrockar

En undersökning om hur muslimska kvinnor önskar att polisen i Finland uppmärksammar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation

Nikita Korsström

11/2023

REFERAT

Nikita Korsström: Arbetssäkerhet och kulturkrockar - En undersökning om hur muslimska kvinnor önskar att polisen i Finland uppmärksammar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation.

Lärdomsprovets form: Undersökande

Offentlighetsgrad: Offentlig

Handledare: Sabina Jordan, Jonna Öblom & Lotta Wennqvist

Examen: Polis (YH)

Ur tidigare undersökning framkommer att muslimska män och kvinnor inte har samma rättigheter och skyldigheter i samhället. Det framkommer att manliga myndighetsrepresentanter bör ta i beaktande att det kan innebära utmaningar att bemöta muslimska kvinnor. Ur polisens synvinkel är säkerhetsvisitation viktigt med tanke på polisens, kundens och andras säkerhet. På grund av könsfördelningen inom polisen är det inte alltid möjligt att en kvinnlig polis verkställer säkerhetsvisitationen på en muslimsk kvinna. Lärdomsprovets syfte är att undersöka hur muslimska kvinnor önskar att polisen uppmärksammar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation. Samtidigt undersöks om det finns faktorer som eventuellt kan inverka på skillnader i önskemålen gällande hur polisen bör uppmärksamma religionen vid verkställandet av en säkerhetsvisitation.

Undersökningen är av kvalitativ karaktär och materialet har samlats in genom semistrukturerade temaintervjuer med fyra muslimska kvinnor. Materialet har tolkats och sammanställts genom de vetenskapliga förhållningssätten fenomenografi och hermeneutik.

I resultatet framkommer att muslimska kvinnor önskar att en kvinnlig polis verkställer säkerhetsvisitationen, men accepterar att en manlig polis verkställer den i en nödsituation. Bland muslimska kvinnor förekommer språkutmaningar och okunskap kring polisens arbetssätt, vilka kan antas ställa högre krav på polisen då en muslimsk kvinna är polisens kund. Huvudduken anses viktig för muslimska kvinnor och ifall den behöver tas bort behöver polisen flytta muslimska kvinnan till ett utrymme där bara kvinnor kan se henne utan duk. Omgivningen spelar roll och kvinnorna önskar att polisen inte verkställer säkerhetsvisitationen på en plats där det finns mycket människor.

Sidantal: 42+5

Månad och år då granskningen skett: 11/2023

Nyckelord: Islam, muslimska kvinnor, religion, arbetssäkerhet, säkerhetsvisitation

TIIVISTELMÄ

Nikita Korsström: Arbetssäkerhet och kulturkrockar - En undersökning om hur muslimska kvinnor önskar att polisen i Finland uppmärksammar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation.

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaajat: Sabina Jordan, Jonna Öblom & Lotta Wennqvist

Tutkinto: Polis (YH)

Aiempien tutkimusten perusteella muslimimiehillä ja -naisilla ei ole samoja oikeuksia ja velvollisuuksia yhteiskunnassa. Miespuolisten viranomaisedustajien tulisi ottaa huomioon, että musliminaisten kanssa asioiminen voi olla haastavaa. Poliisin näkökulmasta turvallisuustarkastus on tärkeää poliisin, asiakkaan ja muiden turvallisuuden kannalta. Poliisin sisäisen sukupuolijakauman vuoksi aina ei ole mahdollista, että naispoliisi suorittaa turvallisuustarkastuksen musliminaiselle. Opinnäytetyön tavoite on tutkia, miten musliminaiset toivoisivat, että poliisi huomioi heidän uskontonsa turvallisuustarkastuksen yhteydessä. Samalla tutkitaan, onko olemassa tekijöitä, jotka voisivat mahdollisesti vaikuttaa eroihin toiveissa siitä, miten poliisin tulisi huomioida heidän uskontonsa turvallisuustarkastuksen yhteydessä. Tutkimus on laadullinen ja aineisto on kerätty puolistrukturoiduilla teemahaastatteluilla neljän musliminaisen kanssa. Aineisto on tulkittu ja koottu fenomenografian ja hermeneutiikan tieteellisten lähestymistapojen kautta.

Tulokset osoittavat, että musliminaiset haluavat naispoliisin suorittamaan turvallisuustarkastusta, mutta hyväksyvät hätätilanteessa, että miespoliisi suorittaa sen. Tutkimuksesta paljastuu kielihaasteita ja tietämättömyyttä poliisin työmenetelmistä, joiden voidaan olettaa asettavan poliisille korkeampia vaatimuksia, kun musliminainen on poliisin asiakas. Musliminaisille huivi on tärkeä ja jos poliisin on poistettava se, poliisin on siirrettävä musliminainen tilaan, jossa vain naiset voivat nähdä hänet ilman huivia. Ympäristöllä on väliä ja musliminaiset toivovat, ettei poliisi tekisi turvallisuustarkastusta paikassa, jossa on paljon ihmisiä.

Sivumäärä: 42+5

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 11/2023

Avainsanat: Islam, musliminaiset, uskonto, työturvallisuus, turvallisuustarkastus

INNEHÅLL

1 INLEDNING.....	1
1.1 Syfte och frågeställningar.....	3
1.2 Avgränsning.....	3
1.3 Tidigare undersökningar	5
2 SÄKERHETSVISITATION.....	7
3 RELIGIONSFRIHET OCH RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER.....	9
4 ISLAM	12
4.1 Islams historia.....	12
4.2 Islams fem pelare.....	13
4.3 Islams två största inriktningar.....	14
4.4 Männen och kvinnornas olika ställning i rättssystemet sharia.....	14
4.5 Muslimernas syn på sexualitet	16
4.6 Kvinnornas klädsel.....	17
4.7 Islamska kvinnans status idag.....	18
5 MATERIAL OCH METOD.....	18
5.1 Kvalitativ forskning	19
5.2 Fenomenografin.....	19
5.3 Hermeneutik	19
5.4 Materialinsamling och urval.....	20
5.5 Kvalitativ intervju genom semistrukturerad temaintervju.....	21
5.6 Bearbetning och analys av insamlade materialet	22
5.7 Validitet och reliabilitet	24
5.8 Forskningsetiska principer.....	25
6 RESULTAT OCH ANALYS.....	26
6.1 Presentation av informanterna	26

6.2 Önskemål om hur polisen skall uppmärksamma religionen vid verkställandet av en säkerhetsvisitation	27
6.3 Omgivningens inverkan på verkställandet av säkerhetsvisitationen	33
6.4 Möjliga faktorer som eventuellt kan inverka på olikheter i önskningarna om hur polisen bör verkställa en säkerhetsvisitation.....	35
7 SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION	36
BILAGA 1: Original intervjukallelse på finska	43
BILAGA 2: Intervjukallelse översatt till svenska	45
BILAGA 3: Strukturen för temaintervjun.....	47

1 INLEDNING

Under arbetspraktiken konkretiserades det hur viktig arbetssäkerheten är i polisens arbete. Polislagens (2011/872) 2 kap. 12 § 1 mom. ger polisen rätt att verkställa en säkerhetsvisitation i samband med ett tjänsteuppdrag. Säkerhetsvisitationen görs för att försäkra sig om att en person inte bär på sig föremål eller ämnen med vilka den kan äventyra sin egen, andras eller polisens säkerhet.

Jag har valt att undersöka hur muslimska kvinnor önskar att polisen i Finland uppmärksammar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation. Jag har före polisstudierna arbetat med muslimska kvinnor och upplevt hur utmanande arbetet kan vara, eftersom den finska kulturen och muslimska kulturen skiljer sig från varandra. Trots individuella skillnader så har jag upplevt att den muslimska kvinnans ställning är svag, den muslimska mannen kontrollerar kvinnan och könsreglerna är starka.

Enligt Leif Stenberg (2021), professor i islamologi, har de muslimska männen och kvinnorna inte samma rättsliga status i rättssystemet *sharia*. Männen och kvinnorna har inte samma rättigheter och skyldigheter i samhället. Rättssystemet sharia har påverkat familjelagstiftningen och männen betraktas som familjens överhuvud och de har plikten att försörja familjen. I många muslimska länder är familjerna mansstyrda och kvinnorna undertrycks. (Stenberg 2021.)

Tuulia Korhonen (2020) har även i sitt lärdomsprov *Islam, hindulaisuus ja buddhalaisuus poliisin työn näkökulmasta. Uskonnolliseen yhteisöön kuuluvan henkilön kohtaaminen*¹ från Polisyrkeshögskolan lyft fram religiösa drag som kan ha betydelse i polisens arbete. I undersökningen berättar en polis att en manlig myndighetsrepresentant bör ta i beaktande att ett försök till att skaka hand eller se den muslimska kvinnan i ögonen kan försätta kvinnan i en tråkig situation (Korhonen 2020, 37). Enligt kap. 4 vers 34 i *Koranen*² har mannen ansvar över kvinnan och fungerar som kvinnans försörjare. Versen lyfter även fram att kvinnorna som sista utväg handgripligen skall tillrättavisas om männen ser illvilja hos dem. (Heliga Koranen 2023.) Detta har av vissa tolkats som rätten att slå kvinnan om hon inte lyder (Göndör 2021).

Säkerhetsvisitation bör även verkställas på muslimska kvinnor som är föremål för ett tjänsteuppdrag där polisen behöver säkra sin egen, andras och kvinnans säkerhet, trots att den muslimska kvinnan i situationen eventuellt är av annan åsikt. Polislagen (2011/872) ger polisen rätt att verkställa

---

¹ Islam, hinduism och buddhism ur polisarbetets perspektiv. Mötet med en person som tillhör ett religiöst samfund. (Min översättning 2023.)

² Islams heliga skrift. (Göndör 2021.)

säkerhetsvisitationen manuellt (Polislag 2:13 §). I praktiken innebär detta att polisen med sina händer känner efter vilka föremål eller ämnen personen har i sina fickor eller annanstans i klädseln.

Polislagen (2011/872) lyfter fram att säkerhetsvisitationen inte får kränka den visiterades personliga integritet mer än vad som är nödvändigt för utförandet av tjänsteuppdraget (Polislag 2:13 §).

I och med att könsreglerna är starka och muslimska kvinnornas religion kan innefatta regler som styr vad som är tillåtet och inte, så kan utförandet av en säkerhetsvisitation försätta den muslimska kvinnan i en tråkig situation. En säkerhetsvisitation kan kännas kränkande på grund av religionens regler och normer, även om polisen i situationen agerar enligt lagen och de föreskrifter som styr polisens arbete.

Många muslimska kvinnor bär huvudduk och huvudduken kan i vissa situationer orsaka utmaningar för polisen. Yle (2022) publicerade en artikel om en situation i vilken polisen i Tavastehus krävde att två muslimska kvinnor skulle ta av sig huvudduken i samband med personregistrering. Kvinnorna vägrade och vädjade till sin religion, islam. Situationen slutade med att poliserna tog bort huvuddukarna genom att använda maktmedel. I fallet misstänktes sju personer och åklagaren ansåg att de muslimska kvinnornas grundläggande- och mänskliga rättigheter hade kränkts. (Rautavuori 2022.) Egentliga Tavastlands tingsrätt förkastade åtalerna (Keski-Korpela 2022). Artikeln beskriver utmaningen som kan uppstå då polisen riktar åtgärder mot en muslimsk kvinna. Även om fallet berör personregistrering, kan det även i samband med säkerhetsvisitationen bli aktuellt att den muslimska kvinnan bör ta av sig huvudduken för att polisen skall kunna säkerställa att huvudduken inte innehåller några farliga föremål eller ämnen.

Ur polisens synvinkel är det viktigt att få förståelse för hur religionen kan påverka en individ och dess beteende. Att få förståelse för islam och muslimska kvinnans ställning, kan underlätta polisens arbete tillsammans med den muslimska kvinnan. Informationen kan hjälpa polisen att hitta förfaringsätt att tillämpa i en situation, där den muslimska kvinnan känner sig kränkt på grund av verkställandet av en säkerhetsvisitation. Samtidigt har även andra yrkesgrupper som arbetar med muslimska kvinnor nytta av undersökningen, eftersom den lyfter fram information om islam samt muslimska kvinnornas önskan om hur deras religion kan uppmärksammas i en känslig situation.

Genom lärdomsprovet fås även en förebyggande effekt i och med att muslimska kvinnor genom det kan få information och bli medvetna om förfarandet samt orsaken till att polisen kan behöva utföra en säkerhetsvisitation.

I denna undersökning kopplar jag ihop religionen islam, lagstiftningen och muslimska kvinnors önskan om hur polisen i Finland kunde uppmärksamma muslimska kvinnans religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation.

Genom att vara i kontakt med en förening i Åbo som arbetar med kvinnor med invandrarbakgrund fick jag kontakt med fem muslimska kvinnor som ville ställa upp på en intervju. Jag har använt mig av kvalitativ intervju genom semistrukturerade temaintervjuer och materialet har tolkats genom fenomenografin och hermeneutiken. Undersökningens material och metod presenteras ytterligare i kapitel 5.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med lärdomsprovet är att redogöra för hur muslimska kvinnor önskar att polisen i Finland uppmärksammar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation. Samtidigt undersöks om det kan finnas faktorer som eventuellt inverkar på möjliga olika uppfattningar som de muslimska kvinnorna kan ha, gällande önskan om hur polisen i Finland bör uppmärksamma deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation. Genom undersökningen lyfter jag fram information om islam och den muslimska kvinnan och genom detta lärdomsprov förmedlas informationen till polisen.

Utifrån syftet har jag utformat följande forskningsfrågor:

1. Hur önskar muslimska kvinnor att polisen i Finland uppmärksammar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation?
2. Finns det faktorer som eventuellt kan inverka på möjliga olikheter beträffande de önskemål som muslimska kvinnorna har, gällande hur polisen i Finland bör uppmärksamma deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation?

1.2 Avgränsning

Enligt Leif Stenberg (2021), professor i islamologi är familjerna i flera muslimska länder mansstyrda och kvinnorna undertrycks. Via mitt tidigare arbete med muslimska kvinnor har jag upplevt att den muslimska kvinnans roll i samhället kan vara svagare än mannens och genom undersökningen kan

jag lyfta den muslimska kvinnans röst. Av den orsaken är undersökningen avgränsad till den muslimska kvinnan. Muslimska kvinnor bär ofta också en annan klädsel än muslimska män.

Männen bör använda plagg som täcker området mellan naveln och knäna. Kvinnorna, däremot, bör dölja hela sin kropp förutom ansikte och händer om de är i närvaro av män som inte hör till deras släktband. (New Muslim Guide 2023.) Eftersom muslimska kvinnorna ofta använder huvudduk eller annat tygstycke som täcker kroppen och huvudet blir säkerhetsvisitationen mera utmanande att verkställa på den muslimska kvinnan, eftersom polisen behöver säkerställa sig om att kvinnan inte har farliga föremål eller ämnen gömda under eller i sin klädsel. Den muslimska kvinnans klädsel behandlas ytterligare i delkapitel 4.6.

Undersökningen är avgränsad till att behandla islams särdrag och islams två största huvudinriktningar, eftersom största delen av muslimerna representerar dessa. Islams två största huvudinriktningar är *sunni* och *shia* (Löwegren 2010). Kvinnorna i undersökningen representerar även dessa inriktningar.

Undersökningen är avgränsad till muslimska kvinnor som vid skrivande stund, är bosatta i Åbo, eftersom jag fick kontakt med en förening som är verksam i Åbo och som arbetar med kvinnor med invandrarbakgrund. I föreningen fanns muslimska kvinnor som ville delta i undersökningen. I undersökningen framkom att kvinnorna även bott på andra orter och kan således även representera andra orter i Finland.

Undersökningen är inte koncentrerad till någon specifik åldersklass, eftersom jag ville inkludera representanter från olika generationer. Min strävan var att få kontakt med muslimska kvinnor som representerar olika generationer, som ville tala med mig och som talade tillräckligt bra finska eller svenska för att kunna genomföra en intervju på ettdera språket. Jag hade inte förväntningar gällande antalet muslimska kvinnor som ville delta i intervjun. Målsättningen var att hålla intervjuerna korta och koncentrerade till ämnet, för att på så sätt försöka få så många som möjligt att vilja ställa upp på intervju. Fem muslimska kvinnor valde att delta i undersökningen.

Undersökningen är avgränsad till att endast behandla säkerhetsvisitation som polisen utför enligt polislagens (2011/872) 2 kap. 12 §, "i samband med gripande, anhållande, häktning, tagande i förvar och andra åtgärder som riktar sig mot den personliga friheten" för att säkerställa polismannens säkerhet i ett tjänsteuppdrag. Polislagen (2011/872) 2 kap. 12 a § behandlar "säkerhetsvisitation vid vissa tillställningar". Eftersom säkerhetsvisitation som polisen manuellt verkställer på sina kunder är

något som sker i polisens dagliga arbete, behandlar detta lärdomsprov inte säkerhetsvisitationer som utförs vid vissa tillställningar.

1.3 Tidigare undersökningar

Före jag började med denna undersökning bekantade jag mig med tidigare undersökningar som tangerade ämnet jag skrivit om. Undersökningar om islam och muslimer har gjorts både vid Polisyreshögskolan och andra högskolor. Undersökningarna tangerar bland annat hedersvåld, vård, bemötande, muslimska kvinnans roll och erfarenheter som olika yrkesgrupper har i sitt arbete med muslimer. Lärdomsprov som behandlar säkerhetsvisitation som polisen verkställer har inte gjorts i lika stor utsträckning och min undersökning blir den första på svenska som behandlar ämnet. Det har inte tidigare gjorts undersökningar i vilken säkerhetsvisitation av den muslimska kvinnan behandlas.

Tuulia Korhonen (2020) har i sitt lärdomsprov *Islam, hindulaisuus ja buddhalaisuus poliisin työn näkökulmasta. Uskonnolliseen yhteisöön kuuluvan henkilön kohtaaminen*³ från Polisyreshögskolan lyft fram religiösa drag som kan ha betydelse i polisens arbete. I sitt lärdomsprov har hon intervjuat en polis, en arbetstagarare på en förläggning, en representant för Försvarmakten och en religionslärare. Resultatet beskriver problematiken kring en myndighetsrepresentants möte med en muslimsk kvinna. Enligt polisen i undersökningen bör en manlig myndighetsrepresentant ta i beaktande att ett försök till att skaka hand eller se den muslimska kvinnan i ögonen kan försätta kvinnan i en tråkig situation. Försvarmaktens representant och arbetstagararen på förläggningen lyfter fram att då det görs en säkerhetsvisitation på en muslim bör utföraren vara av samma kön som kunden. (Korhonen 2020, 37.) Resultatet i Korhonens (2020) lärdomsprov har jag haft direkt nytta av och kunnat inkludera i min undersökning i delkapitel 4.3 och 4.4.

Tiia Mäkinen (2016) har i sitt lärdomsprov *"Mä olen tämmönen, koska meidät on eri tavalla kasvatettu". Naisten elämää Somaliassa ennen pakolaisuutta*⁴ från Hämeen ammattikorkeakoulu undersökt hurudant muslimska kvinnors liv var i Somalia före de kom till Finland.

Undersökningsmetoden är kvalitativ och hon har genom halvstrukturerade temaintervjuer intervjuat fyra muslimska kvinnor från Somalia (Mäkinen 2016, 15–16). Mäkinens (2016) undersökning har gett

---

³ Islam, hinduism och buddhism ur polisarbetets perspektiv. Mötet med en person som tillhör ett religiöst samfund. (Min översättning 2023.)

⁴ "Jag är så här, eftersom vi är uppfostrade på olika sätt". Kvinnors liv i Somalia innan flykten. (Min översättning 2023.)

mig många idéer om hur jag kan genomföra min undersökning, eftersom både undersökningsmetoden samt målgruppen som har intervjuats är den samma.

I resultatet framkommer bland annat att religionen styr kvinnornas liv och att den långt styr hur de får klä sig. Huvudduken är speciellt viktig för dem. En av kvinnorna berättar att hennes man, bror, far och släktingar får se henne utan huvudduk då de är hemma, men om en okänd person eller gäst kommer på besök så måste duken bäras. (Mäkinen 2016, 20–21.) Resultatet i Mäkinens (2016) undersökning har jag även kunnat utnyttja som en del av teorin i delkapitel 4.6.

Sanna Tiainen (2015) har i sitt lärdomsprov *Muslimit keskellämmä. Työntekijöiden kokemuksia maahanmuuttajatyöstä muslimitaustaisten parissa Tampereen evankelis-luterilaisissa seurakunnissa*⁵ från Diakonia-ammattikorkeakoulu undersökt hurdana observationer och erfarenheter som samlats via arbetet med invandrare med muslimsk bakgrund i evangelisk-lutherska församlingar i Tammerfors. I undersökningen har hon intervjuat fem arbetstagare i evangelisk-lutherska församlingar i Tammerfors. Undersökningsmetoden är kvalitativ och materialet har samlats in via temaintervjuer. (Tiainen 2015, 7.) I resultatet framkommer bland annat att en av utmaningarna i arbetet är att muslimerna ofta är från länder där grupporienterad kultur råder, medan det i Finland råder en individorienterad kultur. Muslimernas ensamhet nämns också och det framkommer att muslimer kan ha svårt att skapa vänskapsband med finländare (Tiainen 2015, 46–47.) I och med att undersökningsmetoden är den samma som i min undersökning, har jag utnyttjat detta lärdomsprov som stöd då jag planerat utförandet av min undersökning.

Vilma Korkiatupa och Noora Laajaj (2021) från Polisyrkeshögskolan har gjort ett operationellt lärdomsprov *Turvallisuustarkastus. Poliisi AMK-opiskelijoiden valmiudet turvallisuustarkastuksen suorittamiseen ennen työharjoittelua*⁶. Målet med undersökning var att kartlägga vilka utmaningar som AMK-studerande hade före arbetspraktiken gällande verkställandet av en säkerhetsvisitation samt hur detta kunde utvecklas (Korkiatupa och Laajaj 2021, 2). Lärdomsprovet har fungerat som stöd till mitt lärdomsprov då jag skrivit delkapitel 2 om säkerhetsvisitation.

---

⁵ Muslimerna mitt ibland oss. Anställdas erfarenheter av invandrararbete med personer med muslimsk bakgrund i evangelisk-lutherska församlingar i Tammerfors. (Min översättning 2023.)

⁶ Säkerhetsvisitation. Polis AMK-studerandes förmåga att verkställa en säkerhetsvisitation innan arbetspraktiken. (Min översättning 2023.)

2 SÄKERHETSVISITATION

Enligt 2 kap. 12 § 1–2 moment i polislagen (2011/872) har en polisman rätt att utföra en säkerhetsvisitation i samband med ett tjänsteuppdrag:

En polisman har i samband med gripande, anhållande, häktning, tagande i förvar och andra åtgärder som riktar sig mot den personliga friheten rätt att kontrollera vad en person har i sina kläder eller annars på sig eller i medhavda saker, för att förvissa sig om att personen inte innehar föremål eller ämnen med vilka denne kan äventyra sin förvaring eller utsätta sig själv eller andra för fara. En polisman får i samband med tjänsteuppdrag kroppsvisitera en person för att hitta sådana föremål eller ämnen också i andra fall, om det av grundad anledning behövs för att trygga polismannens säkerhet i arbetet och fullgörande av tjänsteuppdraget.

I samband med frihetsbegränsande åtgärder kan en person kroppsvisiteras eller saker som personen för med sig kontrolleras också för att dokument som behövs för identifiering av denne ska kunna hittas.

Farliga föremål och ämnen som avses i 1 mom. ska vid behov fråntas den visiterade. Också sådana föremål och ämnen ska fråntas den visiterade som det annars enligt lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av lag är förbjudet att inneha. (Polislag 2:12§:1–2.)

Regeringsproposition (RP) 224/2010 lyfter fram att syftet med 12 § om säkerhetsvisitation är att trygga arbets säkerheten för polisen och annan personal inom säkerhetsbranschen samt att skydda personens egna och andras hälsa och säkerhet. Syftet är även att säkerställa att polisen kan hålla en frihetsberövad kvar vid till exempel gripande. (RP 224/2010, 84.)

Säkerhetsvisitationen gäller alla polisiära åtgärder, även till exempel då polisen ger handräckning till en annan myndighet. Det kan också vara fråga om inledande av ett förhör där det inledningsvis inte finns förutsättningar för gripande, men polisen har fått förhandsuppgifter om personens tidigare uppträdande eller att polisen själv gör iakttagelser om fientligt beteende eller innehav av farliga föremål. RP poängterar att polisen inte kan göra säkerhetsvisitation som en form av razzia. Det behöver alltid finnas en motiverad anledning till utförandet och att en person förhåller sig negativt till polisen inte är en anledning. Det måste alltid finnas en annan grund, till exempel personens tidigare uppträdande. RP lyfter även fram att enligt biträdande justitieombudsman räcker inte heller bara den

omständigheten att personen skulle vara medlem i en motorcykelklubb som grund. (RP 224/2010, 83.) Exempel på föremål och ämnen som enligt lag är olagliga att inneha men som nödvändigtvis inte behöver utgöra fara för någons säkerhet är till exempel narkotika (RP 224/2010, 84).

Enligt 2 kap. 13 § i polislagen (2011/872) kan säkerhetsvisitationen verkställas manuellt. En manuell säkerhetsvisitation är den vanligaste metoden i polisens dagliga verksamhet (RP 224/2010, 84).

Polislagens (2011/872) 2 kap. 13 § stadgar att:

Säkerhetsvisitation verkställs manuellt, med tränad hund, med metalldetektor eller någon annan motsvarande teknisk anordning eller på något annat jämförbart sätt.

Visitationen får inte kränka den visiterades personliga integritet mer än vad som är nödvändigt för utförande av uppdraget. Vid visitationen ska iakttas den diskretion som förhållandena kräver. (Polislag 2:13 §.)

RP 224/2010 poängterar att säkerhetsvisitation är en rutinmässig åtgärd i polisens dagliga verksamhet. I praktiken innebär det att polisen söker igenom vad personen bär med sig i kläder, fickor, plånböcker, väskor och andra tillhörigheter hen har med sig. (RP 224/2010, 84.)

Genom en manuell säkerhetsvisitation kan man till viss mån granska en persons kläder och tillhörigheter innehållsmässigt. Säkerhetsvisitation ger inte rätt till att granska till exempel data i en mobiltelefon eller ett anteckningsblocks innehåll. (RP 224/2010, 84.)

Säkerhetsvisitation är även möjligt att verkställa med en metalldetektor men i praktiken är den metoden främst ändamålsenlig i samband med större tillställningar (RP 224/2010, 84). Polislagen (2011/872) 2 kap. 12 a § behandlar "säkerhetsvisitation vid vissa tillställningar". Denna paragraf behandlas inte i detta lärdomsprov.

Genom säkerhetsvisitation med metalldetektor ingriper man i mindre utsträckning i personens personliga integritet, än genom att verkställa den manuellt. I ordningspolisens verksamhet är det inte alltid möjligt eller ändamålsenligt att använda en sådan (RP 224/2010, 84).

Det är även möjligt att verkställa säkerhetsvisitation med tränad hund, vilket innebär att det är en polishund eller annan hund som en myndighet skolat som kan verkställa den. En hund är till stor nytta då en person skall genomsökas som till exempel har gömt explosiva eller motsvarande ämnen i sina kläder. Hundar är ändamålsenliga att använda till exempel vid större tillställningar. (RP 224/2010, 85.)

Polislagens (2011/872) 2 kap. 13 § lyfter även fram att säkerhetsvisitation kan verkställas med "någon annan motsvarande teknisk anordning", vilket till exempel kan vara olika "genomlysningsapparater". Ytterligare lyfter paragrafen fram att säkerhetsvisitationen kan verkställas "på något annat jämförbart sätt". Med detta vill man understryka att en polis i enskilda fall kan ges "prövningsrätt" om säkerhetsvisitationen inte kan verkställas på något av de nämnda sätten. (RP 224/2010, 85.)

Polislagens (2011/872) 2 kap. 13 § 2 mom. framhäver att säkerhetsvisitationen inte får kränka personens personliga integritet mer än vad som är nödvändigt. RP 224/2010 lyfter fram att polislagens (2011/872) allmänna principer som presenteras i lagens första kapitel bör beaktas. RP nämner specifikt *principen om minsta olägenhet*. (RP 224/2010, 85.) Polislagens 1 kap. 4 § *principen om minsta olägenhet* stadgar att:

Genom polisens åtgärder får det inte ingripas i någons rättigheter i större utsträckning och ingen får orsakas större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att utföra uppdraget (Polislag 1:4 §).

RP understryker att även om det är fråga om en rutinmässig polisåtgärd, bör polisen alltid göra en helhetsbedömning i samband med en säkerhetsvisitation. Den visiterade skall behandlas sakenligt och omständigheter som till exempel personens ålder och hälsotillstånd bör beaktas. Polisen bör även beakta anständighetssynpunkter, vilket innebär att om det är möjligt så skall en polis av samma kön verkställa visitationen. Samtidigt bör man minnas att detta inte alltid är möjligt att beakta med tanke på könsfördelningen inom polisen. (RP 224/2010, 85.)

3 RELIGIONSFRIHET OCH RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Grundlagens (1999/731) 2 kap. 11 § stadgar att:

*Var och en har religions- och samvetsfrihet.
Till religions- och samvetsfriheten hör rätten att bekänna sig till och utöva en religion, rätten att ge uttryck för sin övertygelse och rätten att höra till eller inte höra till ett religiöst samfund. Ingen är skyldig att mot sin övertygelse ta del i religionsutövning.
(Grundlag 2:11 §.)*

Enligt den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland (2023), blir Finland alltmer mångkulturellt och mångreligiöst. Olika religioner och åskådningar blir alltmer närvarande och syns alltmer i till exempel gatubilden och massmedier. Människor med olika religioner och traditioner möter varandra i till exempel daghem, på arbetsplatser och i skolor. Därför blir det allt viktigare att lära sig att förstå och leva tillsammans. "Religiös läskunnighet är en medborgarfärdighet". (Evangeliska-lutherska kyrkan i Finland 2023.)

Dr Ganoune Diop (2018) från International Religious Liberty Association i USA, påpekar att religionsfrihet är en mänsklig rättighet som innebär att alla har rätt att leva enligt sin tro och övertygelse. Diop (2018) menar att religionsfrihet inte bara innebär rätten att be utan också rätten att vara människa. Enligt Diop (2018) kränks religionsfriheten på många håll i världen och 76 % av världens befolkning har inte full religionsfrihet på grund av socialt förtryck och regeringarnas åtgärder. (Edström 2023.)

Enligt polislagens (2011/872) 2 kap. 13 § 2 mom. får säkerhetsvisitationen inte kränka den personliga integriteten mer än vad som nödvändigt. RP 224/2010 framhäver att polisen bör beakta de allmänna principerna som stadgas i polislagens (2011/872) första kapitel (RP 224/2010, 85). Polislagens (2011/872) 1 kap 2 § stadgar att:

Polisen ska respektera de grundläggande rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, och när den utövar sina befogenheter välja det motiverbara alternativ som bäst tillgodoser dessa rättigheter (Polislag 1:2 §).

Enligt polisdirektör Sanna Heikinheimo (2020) blir Finland i och med inflyttningen allt mångsidigare. Finland är fortsättningsvis tryggt, men det finns tecken på att det kan uppstå skillnader i levnadsstandarden samt hur människor tolkar sin omgivning och sedan agerar enligt den. På lång sikt kan det ha en försvagande effekt på lugnet i finska samhället. Iiska som kan uppstå på grund av utslagenhet kan vara en grund för våldsam extremism och terrorism. Heikinheimo (2020) påpekar att det av den orsaken är viktigt att befolkningsgrupper får ett förtroende för polisen. (Heikinheimo 2020.)

Heikinheimo (2020) menar att det säkert finns poliser som är kritiska till invandring, men att det inte får synas under tjänst. Samtidigt påpekar hon att grundläggande rättigheter och mänskliga rättigheter behandlas brett under grundutbildningen för polisen i Finland och att samtliga utexaminerade avlägger

en ed där man "lovar att respektera alla individers människovärde och rättigheter samt att handla öppet och försonligt". (Ibid.)

Finland är medlem i Förenta Nationernas (FN) råd för mänskliga rättigheter under åren 2022–2024. Utrikesministeriet (2023) lyfter fram att Finland är med och arbetar för att försvara de universella mänskliga rättigheterna. Dessutom poängterar utrikesministeriet (2023) att en av Finlands långvariga prioriteringar är kvinnornas jämställdhet och rättigheter.

Enligt artikel 18 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna:

Var och en har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Denna rätt innefattar frihet att byta religion och trosuppfattning och att, ensam eller i gemenskap med andra, offentligen eller enskilt, utöva sin religion eller trosuppfattning genom undervisning, andaktsutövning, gudstjänst och religiösa sedvänjor. (Svenska FN-förbundet 2008.)

År 1989 blev Finland medlem i Europarådet. Europarådet är en form av samarbete mellan länder vars fokus ligger på de mänskliga rättigheterna. Rådet grundades år 1949 och har 46 medlemsstater. Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (ECHR) är en av flera människorättskonventioner som bildar en grund för det europeiska människorättsarbete (Europarådet 2023.) Enligt ECHR har medlemmar av Europarådet skyldighet enligt artikel 1 i konventionen att respektera de mänskliga rättigheterna (ECHR 2021, 7). Enligt artikel 9 har var och en rätt till "tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet". Denna rätt ger frihet att byta sin tro eller religion, att tillsammans med andra eller ensam, enskilt eller offentligt utöva sin tro eller religion genom till exempel undervisning, gudstjänst eller andra ritualer. Denna frihet får endast med hänsyn till den allmänna säkerheten, för att skydda den allmänna ordningen, hälsan eller moralen samt andra fri- och rättigheter begränsas, med begränsningar föreskrivna i lag. (ECHR 2021, 11.)

4 ISLAM

Under följande delkapitel behandlas islams historia och islams fem pelare under delkapitlen 4.1 och 4.2. Islams två största inriktningar, sunni och shia, behandlas under delkapitel 4.3. Ytterligare behandlas muslimernas syn på sexualitet under delkapitel 4.5, muslimska kvinnans klädsel under 4.6 och muslimska kvinnans status idag, under delkapitel 4.7.

4.1 Islams historia

Islam grundades på den Arabiska halvön på 600-talet e.Kr (efter Kristus) av profeten *Muhammed*. Muhammed föddes i staden *Mekka* omkring 570 e.Kr. På den här tiden var Mekka en handelsplats där köpmän möttes under sina resor. Mekka ligger i nuvarande Saudiarabien och är islams heligaste plats. En *muslim* bör helst vallfärda till Mekka minst en gång under sitt liv. (De Vries 2010.)

Judendomen, kristendomen och islam riktar sig till samma Gud. Enligt den islamska tradition har Gud uppenbarat sig för människorna genom olika profeter som levt tidigare i historien. Den islamska traditionen anser att Muhammed är den sista och största av profeterna och att han har tagit emot Guds slutliga budskap till människorna. (Ibid.)

Muhammed tyckte att de nedskrivna uppenbarelserna som fanns inom judendomen och kristendomen inte var rätta och att Bibelns innehåll inte stämde överens med Guds budskap. Muhammed förklarade den sanna läran för människorna genom *Koranen*. Han kallade sin lära för islam, vilket betyder underkastelse för Guds vilja. (Ibid.)

En person som tjänar Gud enligt Koranens budskap kallas muslim. För muslimen är Koranen Guds ord och lag. Koranen ger bland annat fakta om liv och död samt presenterar lagar och regler över hur människorna skall behandla varandra. (Ibid.)

Förutom Koranen beskriver också *sunna* hur muslimen skall leva (Ryytty 2010). Sunna är en trossamling som består av *hadithsamlingsarna* och *sira*, vilka beskriver Muhammeds seder och bruk samt hur han levde och var (Ryytty 2010; Leifberg 2020). Med tiden uppstod frågor som varken Koranen eller sunna kunde svara på och då uppstod *sharia* som är ett system av lagar och grundläggande regler över hur muslimer skall leva. Sharia tillämpas och tolkas på olika sätt och

omarbetas ständigt för att passa samhällsutvecklingen. Sharia tillämpas i de muslimska länderna i olika grad. (Ryytty 2010.)

År 622 e.Kr jagades Muhammed bort från staden Mekka. Han flydde till grannstaden Medina där det även fanns andra muslimer som tidigare hade lämnat Mekka. Händelsen är en viktig grund för islams tideräkning. I Medina påbörjade Muhammed *Jihad*, det heliga kriget, vilket gick ut på att sprida islam. Stammarna på den Arabiska halvön som tidigare hade varit splittrade sammanfördes genom islams levnadsregler. Muhammed återvände år 630 e.Kr till Mekka som Arabiens politiska och religiösa ledare. Muhammed förklarade att från och med nu var det endast tillåtet att dyrka *Allah*, den enda guden. (De Vries 2010.)

4.2 Islams fem pelare

Inom islam finns fem förpliktelser som en muslim förväntas följa och som utgör grunden för islams lära.

Den första förpliktelsen och som också anses vara den viktigaste är *trosbekännelsen*. Detta innebär att "det finns ingen gud utom Gud och Muhammed är hans profet". I praktiken betyder det att muslimer skall godkänna Allah som den enda guden och den som vill övergå till islam, behöver säga trosbekännelsen inför minst två muslimska vittnen. (Ryytty 2010.)

Den andra och näst viktigaste förpliktelsen är *bönen*. En troende muslim skall be fem gånger om dagen med ansiktet vänt mot Mekka och då upprepa trosbekännelsen och bönen. Muslimer skall be på morgonen före soluppgången, mitt på dagen, på eftermiddagen, på kvällen och efter solnedgången. Före bönen skall muslimer utföra en rituell tvätt. (Ibid.)

Den tredje förpliktelsen är *almsorn*, vilket nu för tiden är frivilligt förutom i några få muslimska länder. Koranen framhåller att muslimer skall hjälpa de fattiga. I praktiken innebär det att muslimer bör hjälpa till exempel föräldralösa (Ibid.)

Den fjärde förpliktelsen är *fastan*. Fastan sker alltid under månaden ramadan som infaller under den nionde månaden i den islamska kalendern. Muslimernas kalender följer månåret och av den orsaken förskjuts ramadan varje år med ungefär elva dagar. Under ramadan får muslimer från soluppgång till

solnedgång inte äta, dricka, röka eller ha sexuella förbindelser. En stor fest på fyra dagar avslutar ramadan. Då äter man god mat och ger varandra och fattiga gåvor. (Ibid.)

Den femte förpliktelsen är vallfärden. Denna förpliktelse är inte obligatoriskt. Förpliktelsen innebär att muslimer bör vallfärda till Mekka en gång under sin livstid. (Ibid.)

4.3 Islams två största inriktningar

De två huvudinriktningarna inom islam är *sunni* och *shia*. Sunni är den största. *Sunniterna* följer Koranen och Muhammeds sätt att leva, som framgår i sunna. Sunniterna anser att Muhammed tog emot det sista budskapet från Gud och att han inte kan efterträdas av andra profeter eller ledare som kan tolka Koranen. Cirka 85–90 % av alla muslimer beräknas vara sunnimuslimer. (Löwegren 2010.)

Shiiterna, det vill säga shiamuslimerna, ansåg att Muhammed utsåg sin kusin *Ali* till hans efterträdare och att Ali hade rätt att tolka Koranen. De ansåg också att religiösa ledarna av Alis släkt, *imamerna*, som efterträdde honom hade samma rätt. 10–13 % av muslimerna beräknas vara shiamuslimer. Shiamuslimerna finns främst i Iran och delar av Irak. (Ibid.)

Konflikten mellan sunniterna och shiiterna handlar främst om trovärdighetsgraden av haditherna, där man kan läsa om Muhammeds liv, om hans lära och hur han levde. Haditherna är de nedskrivna delarna av trossamlingen sunna. (Ibid.)

I resultatet från Tuulia Korhonen (2020) lärdomsprov *Islam*, hindulaisuus ja buddhalaisuus poliisin työn näkökulmasta. Uskonnolliseen yhteisöön kuuluvan henkilön kohtaaminen⁷ framkommer det att, enligt informanterna i undersökningen, spelar det inte någon roll vilken inriktning muslimer har med tanke på myndighetsarbete (Korhonen 2020, 38).

4.4 Männens och kvinnornas olika ställning i rättssystemet sharia

Enligt Leif Stenberg (2021), professor i islamologi, har de muslimska männen och kvinnorna inte samma rättsliga status i rättssystemet sharia. Männens och kvinnornas har inte samma rättigheter och skyldigheter i samhället. Rättssystemet sharia har påverkat familjelagstiftningen och männen

---

⁷ Islam, hinduism och buddhism ur polisarbetets perspektiv. Mötet med en person som tillhör ett religiöst samfund. (Min översättning 2023.)

betraktas som familjens överhuvud och de har plikten att försörja familjen. I många muslimska länder är familjerna mansstyrda och kvinnorna undertrycks. (Stenberg 2021.)

I Koranen sura (kapitel) 4, vers 34, uppmanas mannen att tillrättavisa kvinnan handgripligen om kvinnan inte gör som hon blir tillsagd eller lyder sin man (Göndör 2021; Heliga Koranen 2023). Detta tolkas av vissa som rätten att slå sin kvinna om hon inte lyder (Göndör 2021). Enligt Finlands strafflag (1889/39) är det olagligt i Finland att begå fysiskt våld mot någon annan. Strafflagens (1889/39) 21 kap. 5 § stadgar att:

Den som begår fysiskt våld mot någon eller som utan att begå sådant våld skadar någons hälsa, tillfogar honom smärta eller försätter honom i medvetlöshet eller något annat motsvarande tillstånd, skall för misshandel dömas till böter eller fängelse i högst två år. Försök är straffbart. (Strafflag 21:5 §.)

Enligt resultatet i Tuulia Korhons (2020) lärdomsprov *Islam, hindulaisuus ja buddhalaisuus poliisin työn näkökulmasta. Uskonnolliseen yhteisöön kuuluvan henkilön kohtaaminen*⁸ skiljer sig mannens och kvinnans ställning inom islam. Kvinnans ställning beskrivs som svag. (Korhonen 2020, 37.)

Korhonen (2020) har i sin undersökning intervjuat personer som via sitt arbete kommit i kontakt med religion och mångkulturism. Gemensamt för de intervjuade är att alla har över 10 års erfarenhet av bemötande av religion och mångkulturism (Korhonen 2020, 9).

Arbetstagaren på förläggningen berättar att kvinnans plats är i hemmet och mannens uppgift är att sköta det offentliga uppgifter som sker utanför hemmet. Mannen kontrollerar kvinnan i den muslimska kulturen och även om en muslimsk kvinna är i Finland kan andra muslimska män känna sig skyldiga att kontrollera henne, eftersom det hör till deras kultur. (Korhonen 2020, 37.)

Enligt polisen i undersökningen bör en manlig myndighetsrepresentant ta i beaktande att ett försök till att skaka hand med eller se den muslimska kvinnan i ögonen kan försätta kvinnan i en tråkig situation. Religionsläraren menar att dessa drag varierar mellan individerna och beror på vilket kulturellt arv de har. Försvarsmaktens representant och arbetstagaren på förläggningen lyfter fram att då det görs en

---

⁸ Islam, hinduism och buddhism ur polisarbetets perspektiv. Mötet med en person som tillhör ett religiöst samfund. (Min översättning 2023.)

säkerhetsvisitation på muslimen bör utföraren vara av samma kön som kunden. Polisen och religionsläraren berättar att en muslimsk kvinna och en okänd man oftast inte kan vara ensamma tillsammans i ett utrymme. (Ibid.)

Stenberg (2021) poängterar att islam är utspridd på ett stort geografiskt område och att kvinnornas status och situation skiljer sig mycket beroende på varifrån de kommer och var de lever. Deras religiösa rättssystem påverkas bland annat av hur andra stater och enskilda muslimer förhåller sig till mänskliga rättigheter. Vissa accepterar inte jämställdhet mellan könen, medan andra muslimska stater har aktiva kvinnorörelser som arbetar för jämställdheten. (Stenberg 2021.)

4.5 Muslimernas syn på sexualitet

Ur muslimernas hedersperspektiv blir sexualiteten viktig då den inte mera är privat mellan makarna. Det är ingen skillnad hur den enskilda individen förverkligar sin sexualitet men genast då den blir offentlig, börjar det muslimska samhället definiera och reglera den. Bakgrunden till detta är en rädsla över att det äventyrar de gemensamma normer och värderingar som definierats som korrekta för gemenskapen, släkten, familjen eller samhället. (Pauha och Konttori 2022, 108.)

Om man öppet eller offentligt går emot islams regler gällande sexualiteten ses det som en skadlig handling mot samhället. Om individens avvikande beteende kommer till kännedom för den muslimska gemenskapen blir individens familj och släkt stämplade, vilket kan leda till diskriminering, uteslutning eller avstängning från gemenskapen. Detta i sin tur skulle leda till "sosiaalista kuolemaa"⁹ för familjen. (Pauha och Konttori 2022, 108–109.)

Familjen och gemenskapen känner att de förlorar värde och respekt om de agerar mot de normer som ställts. Av den orsaken försöker de också kontrollera andras beteende. Det här gäller inte bara kvinnor, utan också sexuella- och könsminoriteter. (Ibid.) Plaggen som muslimska kvinnor använder har bland annat använts för att dölja kvinnornas sexualitet (Göndör 2021). Mera om muslimska kvinnornas klädsel i delkapitel 4.6.

Strävan till att begränsa sexualiteten påverkar många muslimers liv. De som hör till gemenskapen gifter sig ofta i ung ålder, eller i alla fall önskar föräldrarna det. Hedersvåld börjar ofta i pubertetsålder,

---

⁹ "Social död". (Min översättning 2023.)

men många unga begränsas redan i yngre ålder och man strävar efter att fostra dem till en representant för sitt kön redan i ung ålder. (Pauha och Konttori 2022, 110.)

4.6 Kvinnornas klädsel

Koranen lyfter fram att troende muslimska kvinnor som rör sig utanför hemmet skall svepa om sig i ytterplagg för att framstå som anständiga. Texterna i Koranen har tolkats av män och männen planerade plaggen som kvinnorna skulle bära. Männen har via plaggen kunnat kontrollera kvinnorna samt deras frihet. Plaggen har använts till att begränsa kvinnornas närvaro och dölja deras sexualitet. Under islams tidiga år attackerades och trakasserades kvinnliga slavar på torgen och gatorna. Klädseln blev då ett sätt att skilja på slavar och fria kvinnor. Kvinnorna som var klädda på rätt sätt ansågs ärbara och respektabla. Detta tankesätt hänger kvar än idag och vissa anser att kvinnor som inte täcker sin kropp eller sitt hår är omoraliska och lösaktiga. (Göndör 2021.)

De vanligaste plaggen som muslimska kvinnor använder är *hijaben*, *niquaben*, *burqan* och *chadoren*. Huvudduken som kan användas på olika sätt kallas för hijab och är det vanligaste plagget som muslimska kvinnor använder. En del använder den stramt så att den täcker hela huvudet och andra använder den mera avslappnat. Hijaben kan ha olika färger. Variationen i användningen av hijaben visar också att det inte finns någon övergripande enighet kring hur muslimska kvinnan skall klä sig. Till skillnad från hijaben, täcker niquaben hela ansiktet, men har öppna springor för ögonen. Burqan är ett tygstycke som täcker hela kroppen och huvudet. Över ansiktet finns ett nät som gör att kvinnan som bär plagget inte själv syns men genom nätet kan hon ändå själv andas och se. Chador kommer från persiskan och plagget förekommer främst i Iran och delar av Irak. Plagget är vanligtvis svart och täcker kroppen och huvudet men inte ansiktet. (Ibid.)

Enligt resultatet i Tiia Mäkinens (2016) lärdomsprov "*Mä olen tämmönen, koska meidät on eri tavalla kasvatettu*". *Naisten elämää Somaliassa ennen pakolaisuutta*¹⁰ är det särskilt viktigt för de muslimska kvinnorna i undersökningen att de använder huvudduk. Informanterna i undersökningen berättar att det är deras eget val att klä sig i huvudduken och att de själva bestämmer över den. De berättar också att de, förutom huvudduk, också klär sig i kjol, eftersom den muslimska kvinnans kropp inte får synas. I undersökningen berättar en informant att om de är hemma så får deras bror, far, man och

---

¹⁰ "Jag är så här, eftersom vi är uppfostrade på olika sätt". Kvinnors liv i Somalia innan flykten. (Min översättning 2023.)

släkt se dem utan huvudduk, men om någon okänd person eller gäst kommer, måste de klä sig i huvudduken. Informanten berättar, att på grund av deras religion är det viktigt att de klär sig enligt religionens regler. (Mäkinen 2016, 20–21.)

4.7 Islamska kvinnans status idag

Religiösa ledare har inte samma status idag som de en gång i tiden haft. Kvinnorna tar en större plats och kräver sina rättigheter. Unga muslimska kvinnor berättar att det finns olika anledningar till att de använder huvudduken. En del menar att det är ett sätt att visa att de tar religionen på allvar, medan andra gör det för att slippa bli anklagade för att vara omoraliska. (Göndör 2021.)

Idag har huvudduken blivit ett modeobjekt. Duken framhäver kvinnorna då den används tillsammans med jeans, kjolar eller tajta blusar. Kvinnorna är ofta sminkade och duken har blivit till en accessoar som snarare förstärker, än begränsar, kvinnornas sexualitet. Huvudduken signalerar idag ofta självständighet och kvinnans eget val att använda huvudduken. (Ibid.)

5 MATERIAL OCH METOD

I detta kapitel presenteras undersökningens material och metod. Jag har intervjuat fem muslimska kvinnor för att få svar på forskningsfrågorna som presenteras i delkapitel 1.1. Av gruppen kvinnor som jag fick kontakt med var det fem kvinnor som ville delta i undersökningen. Från undersökningen har jag valt bort informant 3 eftersom hon i intervjun hela tiden höll med om vad informant 2 sade.

Intervjuerna har varit semistrukturerade temaintervjuer och undersökningsmetoden är kvalitativ. Kvalitativ intervju genom semistrukturerad temaintervju beskrivs i delkapitel 5.5.

Jag har tolkat och sammanställt svaren genom de vetenskapliga förhållningssätten fenomenografi och hermeneutik. Fenomenografin beskrivs i delkapitel 5.2 och hermeneutiken i delkapitel 5.3. I delkapitel 5.6 beskrivs hur jag har bearbetat och analyserat materialet. Ytterligare beskrivs forskningens validitet och reliabilitet i delkapitel 5.7 och de forskningsetiska principerna i delkapitel 5.8.

5.1 Kvalitativ forskning

Då man använder sig av kvalitativa forskningsmetoder försöker man svara på frågorna vad, varför och hur? (Jordan 2021). I kvalitativ forskning handlar det om att försöka förstå och tolka människors upplevelser (Patel och Davidson 2019, 52). Fokus ligger på ord och språk (Patel och Davidson 2019, 55). I en kvalitativ forskning försöker forskaren fånga människornas upplevelser och handlingar och sedan tolka innebörden av dessa. Analysen, tolkningen och resultatet kan färgas av forskarens tidigare erfarenheter och förförståelsen till problemet. Detta kan anses som en tillgång, eftersom en mångfald av tolkningar kan ge en djupare kunskap. (Patel och Davidson 2019, 54.) Kvalitativa intervjuer ger utrymme för intervjupersonen att svara med egna ord (Patel och Davidson 2019, 104). Kvalitativa intervjuer beskrivs ytterligare i delkapitel 5.5.

5.2 Fenomenografi

Fenomenografi är riktad mot att studera uppfattningar. Syftet med en fenomenografisk analys är att få fram hur människor uppfattar omvärlden. Forskaren arbetar ofta med öppna, kvalitativa intervjuer, i vilka intervjupersonerna med egna ord får berätta hur de uppfattar fenomenet. Efter det transkriberas intervjuerna, vilket betyder att intervjuerna omvandlas till text. (Patel och Davidson 2015, 32–33.)

Analysprocessen kan delas in i fyra steg. I det första steget bekantar man sig med materialet och skapar sig en helhetsuppfattning. I det andra steget noterar man likheter och skillnader i intervjuerna. I det tredje steget kategoriseras uppfattningarna i beskrivningskategorier så att kategorierna tydligt skiljer sig från varandra och att det är tydligt vart en utsaga hör. I det fjärde steget organiseras de olika kategorierna i förhållande till varandra. Detta arbetssätt är ett exempel på ett induktivt arbetssätt där forskaren läser och sorterar materialet tills ett mönster hittas. Människors uppfattningar ändrar hela tiden och fenomenografin har därför inte som syfte att hitta teorier som är slutgiltiga. (Ibid.)

5.3 Hermeneutik

Hermeneutikerna använder begreppet *förståelsehorisont*. Förståelsehorisonten är allt man vet och förstår och den slutar där man inte kan eller förstår mer. Genom att studera material så utvidgas ens förståelse ytterligare. Genom den nya förståelsen och utökade förståelsehorisonten kan man sedan hitta nya fynd i materialet. Hermeneutiken utnyttjas därför i all form av innehållsanalys. (Jordan 2021.) Forskaren skapar ny text, tolkar den och får ny förståelse. Från detta skapas ytterligare ny text som återigen tolkas och skapar ny förståelse. Detta kallas för den *hermeneutiska spiralen*. (Patel och

Davidson 2019, 35.) Det finns inte någon bestämd utgångspunkt eller slutpunkt för tolkningen, utan den fortsätter hela tiden och skiftar mellan helhet och del. Forskarens förståelse utvecklas och detta innebär att helheten också hela tiden lever och utvecklas. (Patel och Davidson 2015, 30.)

5.4 Materialinsamling och urval

För att få kontakt med muslimska kvinnor var jag hösten 2023 i kontakt med en förening i Åbo som arbetar med kvinnor med invandrarbakgrund. Jag har valt att inte nämna namnet på föreningen i undersökningen för att säkerställa att kvinnorna i undersökningen hålls anonyma. Jag skickade en intervjukallelse (se bilaga 1) till ansvarspersonen på föreningen och vi bestämde ett datum då jag skulle besöka föreningen.

Jag besökte föreningen hösten 2023 och tillsammans med personalen i föreningen kom vi överens om att inledningsvis samla kvinnorna i grupp. Kvinnorna i gruppen representerades av olika religioner och på plats den dagen var cirka 20 kvinnor. Jag förevisade för gruppen i teori och praktik vad en säkerhetsvisitation är och varför polisen utför en sådan. Samtidigt presenterade jag undersökningens syfte och de forskningsetiska principerna. Forskningsetiska principerna förklaras ytterligare i delkapitel 5.8.

Samtliga kvinnor och handledare i gruppen hade möjlighet att ställa frågor före de personliga intervjuerna. Syftet med att samla kvinnorna i grupp före intervjuerna var att jag skulle försäkra mig om att kvinnorna visste vad en säkerhetsvisitation är och hur den verkställs.

Efter gruppsamlingen fick de muslimska kvinnor som ville, delta i en personlig intervju med mig. Före den personliga intervjun försäkrade jag mig om att kvinnan förstod vad en säkerhetsvisitation innebär samt förstod de forskningsetiska principerna.

Fem muslimska kvinnor valde att delta i intervjun. Samtliga informanter talade finska, men deras finskakunskaper var av varierande grad. Informant 1 hade en vän med sig som översatte åt henne då hennes egna språkkunskaper inte räckte till. Informant 2 och 3 bad också om att få göra intervjun tillsammans på grund av att informant 3:s språkkunskaper var begränsade. Informant 3 har jag valt bort från undersökningen eftersom hon i sina svar höll med om vad informant 2 sade.

Intervjuerna var av semistrukturerad karaktär och beskrivs ytterligare i delkapitel 5.5. Intervjuerna tog i medeltal cirka 20 minuter. Intervjuerna bandades in för att säkerställa att materialet i undersökningen motsvarar det som informanterna berättade. Efter utförandet transkriberades intervjuerna, vilket innebär att de omvandlades till text. (Patel och Davidson 2015, 32–33). Det transkriberade materialet utgjorde totalt 10 sidor.

5.5 Kvalitativ intervju genom semistrukturerad temaintervju

I undersökningen har jag använt mig av kvalitativ intervju genom semistrukturerade temaintervjuer. Semistrukturerad temaintervju innebär att forskaren gör en lista med teman som skall behandlas. Detta ger intervjupersonen större frihet att fritt formulera sitt svar. (Patel och Davidson 2019, 105.) Temaintervjuerna bestod av två teman utgående från forskningsfrågorna som presenterades i delkapitel 1.1.

Tema 1 bygger på forskningsfråga ett, i vilken syftet är att undersöka hur muslimska kvinnor önskar att polisen i Finland beaktar deras religion vid verkställande av en säkerhetsvisitation. Tema 2 bygger på möjliga faktorer som eventuellt kan inverka på olikheter i önskan om hur polisen i Finland uppmärksammar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation. Temaintervjuens struktur finns som bilaga 2 i lärdomsprovet.

Frågorna som intervjuaren ställer i en kvalitativ intervju ger utrymme för den intervjuade att svara med egna ord. Syftet med en kvalitativ intervju är att känna igen och finna egenskaper i den intervjuades livsvärld. I den kvalitativa intervjun skapar intervjuaren och den intervjuade ett samtal tillsammans där intervjuaren belyser ett forskningsproblem och den intervjuade svarar enligt sin livsvärld och erfarenheter. (Patel och Davidson 2019, 104–105.) Nackdelen med metoden är att samtalet kan färgas och påverkas av intervjuaren. Till exempel kön, ålder och etnisk tillhörighet är alla faktorer som kan påverka samtalet. (Patel och Davidson 2019, 106.) För att undvika detta har jag förberett mig genom att bekanta mig med teori och tidigare forskning. I och med de muslimska kvinnornas religiösa regler och normer som presenteras i teorikapitel 4 samt i resultatkapitel 6, kan det tänkas att det varit positivt för undersökningen att intervjuaren varit en kvinna.

Med tanke på att de muslimska kvinnorna i undersökningen representerar olika generationer, har olika kulturarv och kunde antas ha språkliga utmaningar, ansåg jag att temaintervjuer passade bra. En färdig exakt ställd fråga kunde tolkas på olika sätt av kvinnorna. Genom temaintervju garanterades

lättare att frågan hölls inom temat för intervjun. Eftersom finska inte är de muslimska kvinnornas modersmål gav temaintervjuerna mig utrymme att formulera frågorna på ett sätt så att kvinnan förstod.

5.6 Bearbetning och analys av insamlade materialet

Materialet har studerats och analyserats genom fenomenografi med inspiration av hermeneutik vilka presenteras i delkapitel 5.2 och 5.3.

Under intervjuernas gång har jag gjort löpande analyser. Fördelen med att göra löpande analyser är att det kan ge idéer och information om hur man skall arbeta vidare. Man kanske märker under intervjuens gång att man har missat något eller att informanterna uppfattar frågorna på något annat sätt än tänkt. Den nya och oväntade informationen kan sedan ge ytterligare information än vad man från början hade tänkt. (Patel och Davidson 2019, 151.)

Analysprocessen har jag delat in i fyra steg som ytterligare kan läsas om i delkapitel 5.2.

I det första steget bekantade jag mig med det transkriberade materialet för att skapa mig en helhetsuppfattning. Jag läste igenom materialet flera gånger för att skapa mig en djupare förståelse. I det andra steget i analysprocessen började jag notera likheter, vilka jag markerade i texten. Jag noterade även skillnader som jag markerade. Sådant som jag ansåg att inte var relevant och inte hörde till undersökningen reducerade jag bort.

Utifrån informationen byggde jag sedan upp beskrivningskategorier, vilket är det tredje steget i analysprocessen. Beskrivningskategorierna har jag sammanställt i ett schema (se figur 1), för att underlätta analysen och sammanställningen av resultatkapitlet. Efter det här placerade jag informanternas utsagor i beskrivningskategorierna. I det fjärde steget kategoriserade jag beskrivningskategorierna i förhållande till varandra för att hitta ett logiskt mönster, vilket sedan utgjorde grunden till det sammanställda resultatkapitlet.

SÄKERHETSVISITATION: ÖNSKEMÅL

- Kvinnlig polis
- Nödsituation: Även manlig polis

KOMMUNIKATION

- Vikten av kommunikation

SPRÅKUTMANINGAR

- Vikten av kommunikation

OKUNSKAP

- Vikten av kommunikation
- Vad leder okunskap till?

SKILLNADER:

- Bemötande
- Definition på "nödsituation"

SAMARBETE MED POLISEN: GENERELLT

- Kvinnlig polis

TIDIGARE ERFARENHETER

- Möjliga dåliga erfarenheter av myndighetssamarbete?

HUVUDDUKENS BETYDELSE

- Viktig
- Får granska ovan på
- Förflyttning om huvudduken skall bort

OMGIVNINGENS BETYDELSE

- Önskar förflyttning
- Nyans skillnad om manlig eller kvinnlig polis

Förutbestämda kategorier

Uppdagades under analysen

Figur 1: Beskrivningskategorier för analys och sammanställning av resultat (Korsström, 2023).

Som framkommer i figur 1 var vissa av beskrivningskategorierna förutbestämda och är i figuren markerade med blå färg. Beskrivningskategorierna som är markerade med lila färg i figuren är kategorier som uppstod under analysens gång.

5.7 Validitet och reliabilitet

Metoden man använt för insamlandet av information behöver alltid granskas för att avgöra om informationen är giltig och tillförlitlig (Bell och Waters 2016, 133). Begreppen *validitet* och *reliabilitet* tillämpas i både kvantitativa- och kvalitativa studier, men innebörden är olika. Kvaliteten i kvalitativa studier omfattar hela forskningsprocessen. (Patel och Davidson 2019, 133.)

Begreppet reliabilitet kan beskrivas som tillförlitlighet. Reliabilitet är ett mått på i vilken dimension ett handlingsätt ger samma resultat vid olika situationer. (Bell och Waters 2016, 133.) Om en person intervjuas flera gånger och den som intervjuar ställer samma fråga flera gånger, men får olika svar, så anses det i en kvantitativ undersökning att reliabiliteten är låg. Så är inte fallet i en kvalitativ undersökning. Att intervjupersonen får olika svar kan bero på att den intervjuade har ändrat sin uppfattning eller till exempel lärt sig något nytt. I en kvalitativ forskning behöver reliabiliteten ställas mot omständigheterna i den rådande situationen. Om variationen i svaren kan kopplas ihop med den rådande situationen är detta viktigare än att svaren alltid skulle vara lika. I kvalitativa undersökningar anses begreppet reliabilitet närma sig begreppet validitet och kvalitativa forskare anser att begreppen är så sammanflätade att man sällan använder begreppet reliabilitet skilt. (Patel och Davidson 2019, 133–134.)

Validitet kan beskrivas som ett mått på om en viss fråga beskriver det som man vill att den skall beskriva (Bell och Waters 2016, 134). Validiteten i en undersökning gäller inte bara insamlingen av materialet, utan genomsyrar hela forskningsprocessen. Validiteten kopplas till hur forskaren lyckas tillämpa och använda sin förförståelse samt hur forskaren lyckas samla material och göra en trovärdig tolkning av det. Relevant är om undersökningen verkligen bidrar med kunskap om det som studeras. (Patel och Davidson 2019, 134.)

Kvalitativ forskning har stor variation och det finns inte entydiga regler och kriterier för hur man uppnår en god kvalitet. Varje kvalitativ undersökning är unik och därför är det viktigt att forskaren beskriver forskningsprocessen så att de som tar del av den kan bilda en egen uppfattning om det som forskaren gjort. Detta förstärker validiteten i den kvalitativa undersökningen. (Patel och Davidson 2019, 137–138.) Validiteten i undersökning förstärks genom att undersökaren presenterat forskningsprocessen i detalj. Läsaren har möjlighet att ta del av forskningsprocessen och bilda sig en egen uppfattningen om undersökningens validitet. Vidare förstärks validiteten genom att undersökaren på förhand strukturerat upp de semistrukturerade temaintervjuerna för att garantera att intervjun hålls inom ramarna för det

som undersöks. I och med de muslimska kvinnornas religiösa regler och normer som presenteras i resultatkapitlet 6, kan tänkas att validiteten i undersökningen förstärks i och med att undersökaren i forskningen är en kvinna.

5.8 Forskningsetiska principer

Under hela forskningsprocessen har följande forskningsetiska principer beaktats; *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*.

Informationskravet innebär att forskaren skall informera de berörda om syftet med forskningen. (Patel och Davidson 2019, 84.) Till föreningen som arbetar med de muslimska kvinnorna i Åbo, skickades en intervjukallelse (se bilaga 1), där forskningens syfte samt de övriga forskningsetiska principerna framgick. Före intervjuerna försäkrade jag mig ytterligare om att kvinnorna förstod innebörden bakom de forskningsetiska principerna.

Samtyckeskravet innebär att deltagande i undersökningen är frivilligt och att deltagarna i undersökningen själva får bestämma över sin medverkan (Ibid). Cirka 20 kvinnor som representerade olika religioner, var närvarande vid intervjutillfället. Av gruppen valde fem muslimska kvinnor att frivilligt delta i undersökningen.

Konfidentialitetskravet innebär att personerna som deltar i undersökningen skall ges största möjliga konfidentialitet. Om personuppgifter samlas in bör de förvaras så att obehöriga inte har tillgång till dem. (Ibid.) I undersökningen har inte personuppgifter samlats in. Jag har även valt att inte nämna namnet på föreningen som samarbetats med, för att försäkra mig om att kvinnorna inte kan kännas igen. Kvinnornas exakta ålder presenteras inte heller i lärdomsprovet. Samtliga inspelningar och transkriberingar kommer att förstöras efter tre månader från att lärdomsprovet har publicerats.

Nyttjandekravet innebär att materialet som samlats in endast får användas för detta lärdomsprov (Ibid). Genom att samtliga inspelningar och transkriberingar raderas efter lärdomsprovets publicering, uppfylls även nyttjandekravet.

6 RESULTAT OCH ANALYS

I detta kapitel presenteras undersökningens resultat. Kapitlet börjar med en kort presentation av informanterna. Därefter följer tre delkapitel där resultatet behandlas. Önskemål gällande verkställandet av säkerhetsvisitationen behandlas i delkapitel 6.2. Omgivningens inverkan behandlas i delkapitel 6.3 och möjliga faktorer som kan komma att inverka på olikheter gällande önskemål kring verkställandet av säkerhetsvisitationen i delkapitel 6.4.

Resultatet presenteras med hjälp av citat från intervjuerna med informanterna. Citaten presenteras som exempel som sedan varvas med teori som behandlats i lärdomsprovet för att understryka slutsatserna i undersökningen. På grund av språkutmaningar i intervjuerna med informanterna, förekom upprepningar som jag har reducerat bort. I citaten är de reducerade upprepningarna markerade med tre punkter. För att förenkla för läsaren och för att förtydliga vad informanterna talar om, har jag lagt till ord som fattas, genom att använda en klammer.

6.1 Presentation av informanterna

I undersökningen intervjuades fem muslimska kvinnor. Av informanterna har informant 3 valts bort från undersökningen, eftersom hon i intervjun höll med om vad informant 2 sade och därav gick det inte att få hennes personliga önskemål gällande ämnet. För att kvinnorna i undersökningen inte skall kunna kännas igen, presenteras inte deras exakta ålder.

Informant 1: Är sunnimuslim och född i Somalia. Hon är i åldersklassen 45–50 år och har bott 14 år i Finland. Förutom i Åbo så har hon även bott i Vasa och Oravais. Hon har familj i Finland och har studerat finska och svenska samt arbetat i Finland.

Informant 2: Är sunnimuslim och palestiniere, född i Syrien. Hon är i åldersklassen 45–50 år och har bott 20 år i Finland. Förutom i Åbo så har hon även bott i Kotka. Hon har familj i Finland och har både studerat finska och arbetat i Finland.

Informant 3: Har valts bort från undersökningen.

Informant 4: Är shiamuslim och född i Iran. Hon är i åldersklassen 25–30 år och har bott 4 år i Finland. Förutom i Åbo så har hon även bott i Esbo. Hon har familj i Finland och ett barn som fötts i Finland. Hon studerar finska i Finland.

Informant 5: Är shiamuslim och född i Afghanistan. Hon är i åldersklassen 45–50 år och har bott 7 år i Finland. Hon har familj i Finland och har endast bott i Åbo. Hon har både studerat finska och arbetat i Finland.

6.2 Önskemål om hur polisen skall uppmärksamma religionen vid verkställandet av en säkerhetsvisitation

Som framgår i delkapitel 4.4 berättar Försvarsmaktens representant och arbetstagaren på förläggningen i Korhonen (2020) lärdomsprov att utföraren bör vara av samma kön som muslimen då en säkerhetsvisitation verkställs på muslimen (Korhonen 2020, 37). Detta understöds av samtliga informanter i min undersökning. På frågeställningen om hur informanterna önskar att polisen beaktar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation framkommer av samtliga informanter att de önskar att en kvinnlig polis utför säkerhetsvisitationen. Av detta kan man dra slutsatsen att muslimska kvinnor önskar att en kvinnlig polis verkställer säkerhetsvisitationen. Kvinnornas önskan om att en kvinnlig polis verkställer säkerhetsvisitationen framkommer i exempel 1–3.

Exempel 1:

Juu naiset on pakko, naiset, nainen, nainen, nainen pitää olla... jos pitää olla aina nainen, nainen pitää koskee. Meidän uskonto tai kulttuurista, mies ei saa koskea nainen tai ei ottaa huivista pois, pitää olla nainen kanssa aina. (Informant 1, 2023.)

Joo kvinnor är ett måste, kvinnor, kvinna, kvinna, kvinna måste det vara... om det behöver vara kvinna alltid, kvinna måste röra. Vår religion eller från kultur, en man får inte röra kvinna eller inte ta från huvudduken bort, måste vara kvinna med alltid. (Min översättning, 2023.)

Exempel 2:

Aina tärkeä naiset, aina. Tärkeä asia naiset. Parempi. Mutta joku vaarallinen ja asia, ja tärkeä, tärkeä asia. Ei ole naiset, mies voi. (Informant 2, 2023.)

Alltid viktig kvinnor, alltid. Viktig sak kvinnor. Bättre. Men någon farlig och sak, och viktig, viktig sak. Finns inte kvinnor, en man kan. (Min översättning, 2023.)

Exempel 3:

Mutta on hätää ei tarvitse [naispoliisi] mutta on normaali mutta tarvitse nainen... Kun on, koskee tämä (Haastateltava 4 koskettaa omaa kehoaan), mä ajattelen, että on tosi vaikea jos on mies. (Informant 4, 2023.)

Men är nödsituation behöver inte [kvinnlig polis] men är normal men behöver kvinna. När är, rör det här (Informant 4 rör sin egen kropp), jag tänker, att är väldigt svårt om det är en man. (Min översättning, 2023.)

Ur exempel 2–3 framgår samtidigt att om det är en farlig-, viktig- eller nödsituation så kan en manlig polis utföra säkerhetsvisitationen. Samtliga informanter var av den åsikten att en manlig polis kan verkställa säkerhetsvisitationen om situationen kräver det.

Som framgår i kapitel 2 om säkerhetsvisitation bör polisen enligt regeringsproposition 224/2010 beakta anständighetssynpunkter vid verkställandet av en säkerhetsvisitation. Detta innebär att om det är möjligt så skall en polis av samma kön verkställa visitationen. Samtidigt poängteras att detta inte alltid är möjligt att beakta med tanke på könsfördelningen inom polisen. (RP 224/2010, 85.) Man kan dra den slutsatsen att muslimska kvinnorna accepterar att en manlig polis verkställer säkerhetsvisitationen i en nödsituation, men samtidigt kan man anta att det ställer högre krav på polisens kommunikation.

Det kan antas ställa högre krav på polisens kommunikation eftersom polisen behöver förklara orsaken till säkerhetsvisitationen för den muslimska kvinnan. Kvinnan behöver veta och förstå att det är en situation som kräver att den manliga polisen utför säkerhetsvisitationen eller att det inte finns en kvinnlig polis att tillgå. Den muslimska kvinnan kan inte förstå att det är en farlig- eller nödsituation om

inte polisen berättar det för henne. Som framgår i exempel 4, lyfter även informant 1 fram att, om det handlar om ett brott och att det är nödvändigt så kan en manlig polis verkställa säkerhetsvisitationen.

Exempel 4:

Jos on pakko [että mies suorittaa turvallisuustarkastuksen] ok. Minunkin mielestäni, jos esimerkiksi mää olen lentoasemalla ja minä tekee jotakin rikos, jos kaksi poliisi, ei ole nainen vai [vain] mies, he tutkii tai turvatarkastus he tekee, koskee minua jos se on pakko. (Informant 1, 2023.)

Om det är nödvändigt [att en man utför säkerhetsvisitationen] ok. Enligt mig, om till exempel jag är på flygstationen och jag gör något brott, om två poliser, finns inte kvinna eller [bara] en man, de undersöker eller säkerhetsvisitation de gör, rör mig om det är nödvändigt. (Min översättning, 2023.)

Från samtliga exempel framgår även språkutmaningarna i undersökningen. Informanterna har alla varit mellan 4–20 år i Finland, samtliga har studerat eller studerar finska i Finland och trots detta så förekommer stora språkutmaningar, framför allt i ett ämne som inte var känt för dem före denna undersökning. Om språkutmaningar förekommer kan det antas ställa högre krav på polisen, eftersom polisen måste säkerställa sig om att muslimska kvinnor som är föremål för säkerhetsvisitationen förstår vad som händer och orsaken till åtgärden.

Det bör poängteras att kvinnorna i undersökningen inte visste vad en säkerhetsvisitation var eller syftet med den, före jag presenterade ämnet för dem. Då jag förevisade för de muslimska kvinnorna vad en säkerhetsvisitation är och syftet med den jämförde kvinnorna säkerhetsvisitationen med säkerhetskontrollen som sker vid flygfälten, troligtvis eftersom man kan anta att de har erfarenhet av en sådan säkerhetskontroll. Jag förklarade för kvinnorna att den säkerhetsvisitation som polisen verkställer inte är den samma som sker vid flygfälten och då jag förevisade praktiskt hur polisen verkställer en säkerhetsvisitation förstod kvinnorna att denna undersökning inte berör säkerhetskontrollen som sker på flygfälten. Ur exemplen framkommer ändå de muslimska kvinnornas erfarenheter om säkerhetsgranskning på flygfälten. Svaren kan antas vara annorlunda om informanterna inte hade fått den informationen före personliga intervjun. Av detta kan man dra slutsatsen att det finns okunskap bland muslimska kvinnorna gällande polisens arbetssätt. Det kan antas att okunskap i detta fall kunde leda till motstånd mot polisen, om polisen inte berättar för den

muslimska kvinnan att de kommer att verkställa en säkerhetsvisitation och orsaken till den samt försäkrar sig om att den muslimska kvinnan förstår vad som berättas. Om okunskap leder till motstånd kan det antas att det också finns andra delområden som beror på okunskap och som leder till motstånd.

Som framgår i delkapitel 4.4 berättar polisen i Korhons (2020) lärdomsprov att en manlig myndighetsrepresentant bör ta i beaktandet att ett försök till att skaka hand med eller se den muslimska kvinnan i ögonen kan försätta kvinnan i en tråkig situation. Religionsläraren menar att dessa drag varierar mellan individerna och beror på vilket kulturellt arv de har. (Korhonen 2020, 37.) Detta understödes även av informant 1:s och informants 2:s svar i exempel 5–6.

Exempel 5:

Jos on kaksi poliisi partio [kaksi poliisimiestä yhdessä partiossa] tulee minun lähellä, pitää olla kaukana... (Informant 1, 2023.)

Om det är två polis patrull [två manliga poliser i en patrull] kommer nära mig måste vara långt borta... (Min översättning, 2023.)

Exempel 6:

Jos kysyy ei haittaa mies, kysyy ja puhuu minulle mitä haluaa, ei haittaa, jos puhuu. Vain puhuu, ei väliä mies tai nainen... (Informant 2, 2023.)

Om frågar spelar ingen roll fast en man, frågar och pratar till mig vad vill, spelar ingen roll, om pratar. Bara pratar, inte skillnad man eller kvinna... (Min översättning, 2023.)

Av detta kan man dra slutsatsen att det finns skillnader i vilken utsträckning den muslimska kvinnan i vanliga fall önskar bemötande av en manlig polis. Informant 1 önskar att de manliga poliserna skall vara långt ifrån henne medan informant 2 anser att det inte är någon skillnad om en kvinnlig eller manlig polis talar med henne. Samtidigt kan även poängteras att även om informant 2 anser att det inte spelar någon roll om en manlig eller kvinnlig polis talar med henne, så anser hon ändå att det alltid är bättre om samarbetet kan ske med en kvinnlig polis, vilket framgår i exempel 2.

Samtliga informanter lyfter fram att de helst samarbetar med en kvinnlig polis, inte bara vid verkställandet av en säkerhetsvisitation, utan generellt. I situationer där den muslimska kvinnan är polisens kund, till exempel i utredningen eller på fältet, kan man anta att samarbetet fungerar bättre om en kvinnlig polis sköter ärendet. Informanternas önskan om samarbete med en kvinnlig polis framgår i exempel 7–8.

Exempel 7:

Esimerkki joskus ja tätä elämä esimerkki ongelmia tulee, määhäluisin soittaa vain poliisi nainen... (Informant 5, 2023.)

Till exempel ibland och det här livet till exempel problem kommer, jag skulle vilja ringa bara till polis kvinna... (Min översättning, 2023.)

Exempel 8:

... jos tulee joku muslimi naisten ongelma tai turvatarkistus pitää olla aina muslimi nainen pitää olla tai nainen. (Informant 1, 2023.)

... om kommer någon muslimska kvinnors problem eller säkerhetsvisitation måste alltid vara muslimsk kvinna måste vara eller kvinna. (Min översättning, 2023.)

I intervjun med informant 4 lyfter hon fram att kulturen, polisen och lagen är väldigt annorlunda i Finland än i hennes hemland, Iran. Informant 5 berättar om en positiv erfarenhet som hon haft av en säkerhetskontroll på ett flygfält. I intervjun berättar hon bland annat att hon i samband med säkerhetskontrollen inte var rädd och att situationen var lugn och mannen och kvinnan som utförde kontrollen var snälla. Informant 5:s hemland är Afghanistan. Intressant är, att hon berättar att hon inte var rädd i situationen. Även om man inte vet om informant 5 förväntade sig att vara rädd i situationen eller om hon till exempel har erfarenhet av en situation med myndigheter där hon varit rädd, så är det bra för polisen att minnas att muslimska kvinnor eventuellt kan känna rädsla i situationer där de är myndigheternas kunder. Man kan anta att myndigheternas arbetssätt är olika i olika länder och detta är även en aspekt som kan vara bra att minnas för polisen då den muslimska kvinnan är polisens kund. Muslimska kvinnor kan eventuellt ha dåliga erfarenheter av myndigheter eller polisen i sitt

hemland och lever i den tron att polisen i Finland även arbetar på samma sätt som i hemlandet. Enligt polislagens (2011/872) 1 kap. 4 § får polisens åtgärder inte orsaka "större skada eller olägenhet än vad som är nödvändigt för att utföra uppdraget" och tanken med säkerhetsvisitationen är inte att orsaka rädsla för kunden. Eventuella negativa erfarenheter kan antas påverka den muslimska kvinnans beteende i samband med en säkerhetsvisitation, vilket kan antas ställa högre krav på polisens agerande, för att skapa ett förtroende till kvinnan. Informant 5:s positiva erfarenhet från flygfältets säkerhetsgranskning framgår i exempel 9.

Exempel 9:

... esimerkki lentokone on tosi hyvä maahan tarkastus... Mies, nainen tulee minun tarkistaa ja mies poliisi on kaukana istuu. En halua minä huivin pois, minä huivin pois "ei, ei, ei" pois. Mutta mies ja nainen tosi hyvä, tosi rauhallista, tosi kiltti, tosi hyvä, minä en pelkää, tosi hyvä. (Informant 5, 2023.)

... exempel flygplan är väldigt bra till landet kontroll... En man, kvinna kommer min kontrollera och manliga polisen är långt borta sitter. Jag vill inte huvudduken bort. Jag huvudduken bort "nej, nej, nej" bort. Men mannen och kvinnan väldigt bra, väldigt lugnt, väldigt snäll, väldigt bra, jag är inte rädd, väldigt bra. (Min översättning, 2023.)

Ur exempel 9 och 1 framkommer även huvuddukens betydelse. Som framgår i delkapitel 4.6 i Mäkinens (2016) lärdomsprov anser de muslimska kvinnorna i hennes undersökning att huvudduken är speciellt viktig för dem (Mäkinen 2016, 20). Samtliga informanter i min undersökning bär huvudduk och detta stöder Mäkinens resultat.

Informant 2 berättar att huvudduken är väldigt viktig för muslimerna. Det bör tilläggas att hon berättar och visar med händerna att polisen får känna ovanpå huvudduken, men om huvudduken måste tas bort, måste en kvinnlig polis göra det och den muslimska kvinnan måste flyttas till en plats där bara en kvinna kan se henne utan huvudduk.

Som framgår i delkapitel 4.6 ur Mäkinens (2016) lärdomsprov berättar en informant att om någon okänd person eller gäst ser dem, måste de klä sig i huvudduken (Mäkinen 2016, 21). Det framgår även i delkapitel 4.5 att då muslimernas sexualitet blir offentlig, börjar det muslimska samhället

definiera och reglera den (Pauha och Konttori 2022, 108). Ett sätt att dölja kvinnornas sexualitet har bland annat varit genom att använda huvudduk (Göndör, 2021).

Den slutsatsen kan dras att muslimska kvinnor som bär huvudduk anser att den är viktig för dem och att den bör beaktas av polisen.

6.3 Omgivningens inverkan på verkställandet av säkerhetsvisitationen

Samtliga informanter bestyrker att omgivningen spelar roll, då polisen skall verkställa en säkerhetsvisitation. Detta framgår i exempel 10–12.

Exempel 10:

Jos mää olen kotona tai kaupunki esimerkiksi torilla, paljon ihmisiä näkee ja kotona ei kukaan näkee... Mää olen tyytyväinen, jos mää olen kotona. Jos esimerkiksi kaupunki, paljon ihmisiä, se on sama, kun hän tekee rikos... Paha mieli tulee. (Informant 1, 2023.)

Om jag är hemma eller stad till exempel på torget, mycket människor ser och hemma inte någon ser... Jag är nöjd, om jag är hemma. Om till exempel stad, mycket människor, ser är samma, som hon gör brott... Dåligt humör kommer. (Min översättning, 2023.)

Exempel 11:

Tosi vaikea [tehdä turvallisuustarkastus], kun on paljon ihmiset, on ongelma. Ehkä menee eri paikka ja sitten tekee. (Informant 4, 2023.)

Väldigt svårt [verkställa säkerhetsvisitation] om det är många människorna, är problem. Kanske fara annan plats och sen gör. (Min översättning, 2023.)

Exempel 12:

*Vaikea ehkä kadulla tekee tämä [turvallisuustarkastus], vaikea. Jos menee huone tai mitään paikka on parempi. Kun kaikki katso ja varmaan on vähän vaikea meille.
(Informant 2, 2023.)*

Svårt kanske på gatan göra det här [säkerhetsvisitation], svårt. Om far rum eller något plats är bättre. När alla ser och säkert är lite svårt för oss. (Min översättning, 2023.)

Det bör poängteras att även om informant 2 berättar att det kan vara svårt att verkställa säkerhetsvisitationen på gatan och önskar att polisen skulle flytta henne till en annan plats, så förtydligar hon senare att det inte gör något om det är många människor som ser, ifall en kvinnlig polis verkställer säkerhetsvisitation. Hon belyser att problemet uppstår om en manlig polis verkställer säkerhetsvisitationen då andra människor ser. Ur detta kan man dra slutsatsen att muslimska kvinnorna önskar att polisen flyttar dem till ett utrymme där inte andra människor ser, men individuella skillnader finns och en del kan acceptera att säkerhetsvisitationen verkställs där det finns andra människor, om en kvinnlig polis verkställer säkerhetsvisitationen.

Det bör även poängteras att man inte vet vad kvinnorna menar med att de säger att det är svårt för dem eller ett problem att polisen verkställer en säkerhetsvisitation, där andra människor ser. Informant 1 beskriver att det är samma sak, som att hon skulle göra ett brott. I det här sammanhanget kan man även lyfta fram exempel 1 där informant 1 berättar, att enligt deras religion, får inte en man röra dem.

Som framgår i delkapitel 4.4 uppmanas mannen enligt Koranen handgripligen tillrättavisa kvinnan om hon inte gör som hon blir tillsagd (Göndör 2021; Heliga Koranen 2023). Enligt Göndör (2021) har detta enligt vissa tolkats som rätten att slå sin kvinna (Göndör 2021). Enligt Finlands strafflag (1889/39) är det olagligt att begå fysiskt våld mot någon annan och någon som gör det kan dömas för misshandel (Strafflag 21:5 §).

Enligt Polislagen (2011/872) 1 kap 1 § är en av polisens uppgifter att förebygga brott (Polislag 1:1 §). Trots att det inte går att dra slutsatser om vad de muslimska kvinnorna menar med att det kan vara svårt för dem, kan man dra den slutsatsen att det enligt de muslimska kvinnorna själva är viktigt att polisen strävar till att uppmärksamma muslimska kvinnornas önskan vid verkställandet av en säkerhetsvisitation. Om polisens agerande, vars uppgift är att förebygga brott, i värsta fall leder till det

motsatta, kan man anta att hela polisorganisationens verksamhet ifrågasätts och att det i stället för ökat samarbete leder till motstånd.

6.4 Möjliga faktorer som eventuellt kan inverka på olikheter i önskningarna om hur polisen bör verkställa en säkerhetsvisitation

Som framgår i delkapitel 6.2 finns det inte olikheter gällande önskningarna om hur polisen bör verkställa en säkerhetsvisitation i denna undersökning. Samtliga informanter önskar att en kvinnlig polis verkställer säkerhetsvisitationen, men accepterar att en manlig polis verkställer den om det är nödvändigt och en "nödsituation".

I delkapitel 6.1 presenteras informanterna i undersökningen. Bland informanterna finns ingen muslimsk kvinna som är född i Finland, det finns inte heller till exempel barn eller kvinnor som skulle representera samtliga åldersklasser. Därför kan man inte dra den slutsatsen att det inte existerar faktorer som skulle inverka på olikheter gällande önskemål om hur polisen bör verkställa en säkerhetsvisitation på muslimska kvinnor.

Som framgår i delkapitel 4.3 ur Korhons (2020) lärdomsprov berättar informanterna i undersökningen att det inte spelar någon roll vilken inriktning muslimen har med tanke på myndighetsarbete (Korhonen 2020, 38). I delkapitel 6.1 framgår att informanterna i undersökningen både representerar sunni- och shiamuslimer och delkapitel 6.2 bekräftar att samtliga informanter är av åsikten att de önskar att en kvinnlig polis verkställer säkerhetsvisitationen samt att de i andra polisiära ärenden också önskar samarbete med en kvinnlig polis. Av detta går att dra slutsatsen att muslimska kvinnans inriktning inte är en faktor som påverkar polisens arbete.

I delkapitel 6.1 framgår att det finns skillnader i vilken utsträckning den muslimska kvinnan i vanliga fall önskar bemötande av en manlig polis. Informant 1 önskar att manliga poliserna skall vara långt ifrån henne, medan informant 2 anser att det inte är någon skillnad om en kvinnlig eller manlig polis talar med henne, även om hon poängterar att det är bättre med en kvinnlig polis. Informant 1 och 2 är båda sunnimuslimer och båda representerar åldersklassen 45–50 år. Det som skiljer kvinnorna åt är landet de föddes i, tiden de varit i Finland samt vilka orter de bott på i Finland. Det kan antas att vistelsen i Finland inte är en faktor som påverkar i och med att båda kvinnorna varit en lång tid i Finland. För att kunna dra slutsatsen att landet de föddes i är en faktor, kräver ytterligare undersökning.

Att det finns skillnader bland muslimska kvinnor stöds av resultatet i Korhons (2020) lärdomsprov, där polisen i undersökningen berättar att en manlig myndighetsrepresentant bör ta i beaktandet att ett försök till att skaka hand med eller se den muslimska kvinnan i ögonen kan försätta kvinnan i en tråkig situation. Religionsläraren menar att dessa drag varierar mellan individerna och beror på vilket kulturellt arv de har. (Korhonen 2020, 37.) Utgående från resultatet i denna undersökning går det inte att dra någon slutsats om vilken faktor det är som inverkar på skillnaden kring i vilken utsträckning en muslimsk kvinna önskar bemötande av en manlig polis.

7 SAMMANFATTNING OCH DISKUSSION

Lärdomsprovets syfte var att redogöra för hur muslimska kvinnor önskar att polisen i Finland uppmärksammar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation. Samtidigt undersöktes om det finns eventuella faktorer som möjligen kan inverka på olikheter kring önskemålen hur polisen i Finland bör uppmärksamma muslimska kvinnornas religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation.

Undersökningen har genomförts genom att intervjua fem muslimska kvinnor som för tillfället är bosatta i Åbo. En av informanterna valdes bort från undersökningen eftersom det inte var möjligt att få hennes personliga önskemål kring ämnet. I undersökningen använde jag mig av kvalitativ intervju genom semistrukturerade temaintervjuer. Materialet har jag tolkat och sammanställt genom de vetenskapliga förhållningssätten fenomenografi och hermeneutik.

I resultatet framkommer att samtliga informanter önskar att en kvinnlig polis verkställer säkerhetsvisitationen på dem. Det framkommer även att kvinnorna accepterar att en manlig polis verkställer säkerhetsvisitationen om det är en nödsituation. Slutsatsen kan dras att detta ställer högre krav på polisens kommunikation, eftersom kvinnorna behöver förstå orsaken till att en manlig polis verkställer säkerhetsvisitation.

I resultatkapitel 6 framkommer genom samtliga exempel att det har förekommit språkutmaningar i undersökningen. Språkutmaningarna framkom tydligt redan vid intervjutillfället. Deltagarnas svar på frågorna var korta och det var utmanande för mig att hålla frågorna öppna och samtidigt få deltagarna att berätta så mycket som möjligt. Gruppintervju hade eventuellt fungerat bättre med tanke på kvinnornas språkutmaningar, eftersom de i så fall hade kunnat ta stöd av varandra. Med tanke på

forskningsproblemet så hade det möjligen varit utmanande att ta reda på möjliga faktorer som eventuellt kan påverka olikheter i önskemål som muslimska kvinnorna har, gällande verkställandet av säkerhetsvisitationen, om intervjun hade skett i grupp. Genom personlig intervju var det möjligt att enskilt diskutera med den muslimska kvinnan och var och en fick berätta sin önskan, utan påverkan av någon annan. Som framgår i delkapitel 1.3 i Tiainen (2015) lärdomsprov framkommer det att muslimerna ofta är från länder där grupporienterad kultur råder och det kan antas att det hade varit svårt att få fram den muslimska kvinnans personliga önskan om undersökningens material hade samlats in genom gruppintervju.

De språkliga utmaningarna ställer också högre krav på polisen, eftersom polisen måste säkerställa sig om att personen förstår vad som sker. Det är knappast möjligt att i alla situationer få en tolk till platsen, så polisen måste i de flesta fall ty sig till andra medel för att få personen att förstå. Genom polisens register är det möjligt att till exempel skriva ut instruktionerna gällande böter, på kundens modersmål. Genom att till exempel ha instruktioner gällande säkerhetsvisitation på olika språk, kunde man förenkla polisens arbete med kunder som har ett annat modersmål. Samtidigt är läskunnighet något som bör beaktas och i en hektisk situation kan man anta att detta inte är något som går att tillämpa.

I resultatet framkommer även att den muslimska kvinnan i vanliga fall önskar samarbete med en kvinnlig polis. Det framkommer även att det finns skillnader bland muslimska kvinnorna i vilken grad de önskar att en manlig polis bemöter dem. Den slutsatsen kan ändå dras att om den muslimska kvinnan får välja så önskar hon att en kvinnlig polis sköter polisiära ärenden med henne.

Före jag beslutade mig om att fokusera på muslimska kvinnan och säkerhetsvisitation, funderade jag även på att undersöka hur muslimska kvinnan önskar bli bemött i förundersökningen. I och med resultatet i min undersökning vore det intressant att undersöka hur förundersökningen påverkas av att utredaren, tolken eller biträdet till den muslimska kvinnan är en man. Några intressanta aspekter angående detta är om det vore bättre för muslimska kvinnans rättsskydd om utredaren är en kvinna eller om utredaren eventuellt borde ta i beaktande att tolken och biträdet borde vara en kvinna. Detta är något som kräver ytterligare undersökning.

Före de personliga intervjuerna, samlades vi till en gruppdiskussion där jag i teori och praktik förevisade vad säkerhetsvisitation är samt vad syftet med den är. Det var uppenbart att kvinnorna inte visste vad en säkerhetsvisitation är före genomgången och svaren i undersökningen kan antas vara

annorlunda om kvinnorna inte hade fått den informationen före personliga intervjun. Under gruppdiskussionen blev det tydligt att kvinnorna förstod att polisen behöver verkställa en säkerhetsvisitation för att säkra sin egen, andras och kvinnans säkerhet. Intressant är att en kort kunskapsföreläsning leder till förståelse bland kvinnorna som kan antas påverka svaren i undersökningen, vilket samtidigt kan antas få dem att acceptera att en manlig polis kan behöva verkställa en säkerhetsvisitation på dem, även om deras önskan är något annat. En intressant aspekt angående detta är att fundera på om det finns större problem som kan antas beror på okunskap och som polisen kunde lösa genom att berätta om sin verksamhet.

I gruppdiskussionen framkom det även att kvinnorna kunde relatera till säkerhetskontrollen som sker på flygfälten. Förslag på vidare undersökningen kunde vara en jämförelse om vilken typ av säkerhetskontroller, -granskningar och -visitationer det finns, hur förfaringssätten skiljer sig från varandra samt hur muslimska kvinnor och människor överlag upplever dem.

I resultatet framkommer huvuddukens betydelse och för samtliga informanter är den viktig och den slutsatsen kan dras att samtliga muslimska kvinnor som bär huvudduk önskar att polisen uppmärksammar den vid verkställandet av en säkerhetsvisitation. Ifall polisen behöver ta bort huvudduken så önskas att den muslimska kvinnan flyttas till en plats där bara kvinnor kan se henne utan huvudduk. Ur polisens synvinkel kan detta bli problematisk i situationer där huvudduken bör tas bort. För att religionen skall kunna beaktas, bör verkställaren vara en kvinna och den muslimska kvinnan bör flyttas till ett utrymme där män inte kan se henne. Även om polisen agerar enligt lagen och anvisningar som styr polisens arbete, kan det antas att polisen möter motstånd om det inte går att uppmärksamma religionen vid verkställandet, vilket gör situationen mera utmanade.

En intressant aspekt som framkommer i resultat är att kvinnorna berättar att det är problematiskt för dem om förfaringssättet inte går enligt deras önskan, vilken styrs av religionen. Informant 1 berättar att det är samma sak som att hon skulle begå ett brott, om andra människor ser då polisen verkställer en säkerhetsvisitation till henne. Det är oklart vad informant 1:s definition på brott är, det vill säga om hon menar brott som en definition som bryter mot finsk lag eller är det något som bryter mot religionens regler och normer. Som framgår i delkapitel 4.4 har vissa muslimer tolkat Koranen som att männen har rätt att handgripligen tillrättavisa kvinnan om kvinnan inte lyder. Detta kan betyda att om polisen inte uppmärksammar muslimska kvinnas önskan, vilken styrs av religionen, så kan det orsaka problem för kvinnan. Hon kan möjligen handgripligen bli tillrättavisd av sin man, vilket i Finland

betyder att kvinnan blir misshandlad. Detta blir problematiskt om agerandet hos polisen, vars uppgift är att förebygga brott, i värsta fall leder till det motsatta.

Undersökningen är avgränsad till den muslimska kvinnan och fokus har endast legat på den muslimska kvinnans önskan. En intressant aspekt att vidare undersöka är hur muslimska män önskar att polisen beaktar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation. Som framgår i delkapitel 4.4 är familjerna i många muslimska länder mansstyrda och kvinnorna undertrycks (Stenberg 2021). Utifrån detta kan antas att det möjligen även kan uppstå utmaningar för polisen, om kunden är en muslimsk man och polisen en kvinna. Utifrån denna undersökning kan dock ingen slutsats dras gällande det.

Undersökningen är till viss del begränsad eftersom informanterna som inkluderats i undersökningen endast är fyra. Det vore intressant att vidare undersöka ämnet med en större målgrupp, i vilken man skulle inkludera samtliga åldersklasser och generationer. I undersökningen finns inga informanter som är födda och uppvuxna i Finland. Det är oklart om detta är en faktor som eventuellt kan påverka önskemål kring arbetssätt mellan den muslimska kvinnan och polisen.

Men tanke på språkutmaningarna som förekommit i undersökningen kan det även antas att undersökaren skulle ha fått ännu djupare förståelse ifall en tolk hade närvarat vid intervjun. Även om en tolk inte varit närvarande i undersökningen har jag genom lärdomsprovet besvarat forskningsfrågorna, där önskemålen om hur muslimska kvinnorna önskar att polisen beaktar deras religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation varit entydiga. Genom att genomföra denna undersökning, besvara forskningsfrågorna och sammanställa detta lärdomsprov har jag uppnått lärdomsprovets mål. Lärdomsprovet bidrar med ny kunskap till mig själv, polisen och samhället.

REFERENSER

Bell, Judith och Waters, Stephen 2016: *Introduktion till forskningsmetodik*. Studentlitteratur AB, Lund.

De Vries, Robert 14 oktober 2010: *Islam*. SO-rummet. Hämtad 18.8.2023. Tillgänglig: <https://www.sorummet.se/kategorier/religion/islam#>

Edström, Jani 2023: *Religionsfrihet – Finns det gränser?* Ekumeniska rådet i Finland. Hämtad 28.10.2023. Tillgänglig: https://www.ekumenia.fi/aktuellt/religionsfriheten_finns_det_granser/

Europarådet 2023: *Europarådet*. Hämtad 15.10.2023. Tillgänglig:

<https://finlandabroad.fi/web/coe/europaradet>

Europarådet 2023: *Finland i Europarådet*. Hämtad 15.10.2023. Tillgänglig:

<https://finlandabroad.fi/web/coe/finland-i-europaradet>

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna 2023: *Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna*. Council of Europe, France. Hämtad 15.10.2023. Tillgänglig:

https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_swe

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland 2023: *Mångreligiöst Finland*. Evi.fi. Hämtad 28.10.2023.

Tillgänglig: <https://evi.fi/plus/sv/samhalle-och-kyrka/mangreligiost-finland/>

Finlex 2023: Finlands *grundlag* (11.6.1999/731). Finlex.fi. Hämtad 5.9.2023. Tillgänglig:

<https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990731#L2P6>

Finlex 2023: Polislag (22.7.2011/872). Finlex.fi. Hämtad 5.11.2023. Tillgänglig:

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110872>

Finlex 2023: Strafflag 19.12.1889/39. Finlex.fi. Hämtad 5.11.2023. Tillgänglig:

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1889/18890039001>

Göndör, Eli 2021: *Islam*. Fri tanke, Stockholm.

Heikinheimo, Sanna 2020: *Polisen tryggar alla, i alla tider*. Poliisi.fi. Hämtad 28.10.2023. Tillgänglig:

<https://poliisi.fi/sv/blogg/-/blogs/polisen-tryggar-alla-i-alla-tider>

Heliga Koranen 2023: 4:34. Heliga-koranen.se. Hämtad 27.10.2023. Tillgänglig: [https://heliga-](https://heliga-koranen.se/koranen/surat/4/an-nisa/sida/3/)

[koranen.se/koranen/surat/4/an-nisa/sida/3/](https://heliga-koranen.se/koranen/surat/4/an-nisa/sida/3/)

Jordan, Sabina 2021: *Forskningsfilosofi*. Polisyrkeshögskolan, Tammerfors. Föreläsningmaterial 2023.

Jordan, Sabina 2023: *Introduktion i metodik*. Polisyrkeshögskolan, Tammerfors. Försläsningsmaterial 2023.

Keski-Korpela, Nina 2022: *Käräjäoikeus hylkäsi kaikki poliisien ja vartijoiden syytteet hijab-huivien riisumisjutussa: oikeus piti naisten kertomuksia epäuskottavina*. Publicerad på Yle.fi 30.9.2022. Hämtad 11.10.2023. Tillgänglig: <https://yle.fi/a/3-12645939>

Korhonen, Tuuli 2020: *Islam, hindulaisuus ja buddhalaisuus poliisin työn näkökulmasta. Uskonnolliseen yhteisöön kuuluvan henkilön kohtaaminen*. Tampere. Poliisiammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Hämtad 1.8.2023. Tillgänglig: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/333414/ON_Korhonen.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Korkiatupa, Vilma & Laajaj, Noora 2021: *Turvallisuustarkastus. Poliisi AMK-opiskelijoiden valmiudet turvallisuustarkastuksen suorittamiseen ennen työharjoittelua*. Tampere. Poliisiammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Hämtad 15.10.2023. Tillgänglig: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/506008/ON_Korkiatupa_Laajaj.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Löwegren, Leif 14 oktober 2010: *Olika riktningar inom islam*. SO-rummet. Hämtad 22.8.2023. Tillgänglig: <https://www.so-rummet.se/kategorier/religion/islam/olika-riktningar-inom-islam#>

Mäkinen, Tiia 2016: *"Mä olen tämmönen, koska meidät on eri tavalla kasvatettu". Naisten elämää Somaliassa ennen pakolaisuutta*. Hämeenlinna. Hämeen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Hämtad 15.10.2023. Tillgänglig: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/112726/Makinen_Tiia.pdf?sequence=1&isAllowed=y

New Muslim Guide 2023: *Klädsel ur islamiskt perspektiv*. Newmuslimguide.com. Hämtad 27.10.2023. Tillgänglig: <https://newmuslimguide.com/sv/your-dress-code/1420>

Patel, Runa och Davidson, Bo 2015: *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Studentlitteratur AB, Lund.

Patel, Runa och Davidson, Bo 2019: *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Studentlitteratur AB, Lund.

Pauha, Teema och Konttori, Johanna 2022: *Suomalaiset muslimit*. Gaudeamus Oy, Tallinna.

Rautavuori, Lauri 2022: *Poliisit riisuivat turvapaikanhakijoiden hijab-huivit väkisin, syyttäjät vaatii rangaistuksia*. Publicerad på Yle.fi 1.9.2022. Hämtad 11.10.2023. Tillgänglig: <https://yle.fi/a/3-12602308>

Riksdagen 2010: *Regeringsproposition 224/2010*. Hämtad 13.10.2023. Tillgänglig: https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/HallituksenEsitys/Documents/rp_224+2010.pdf

Ryytty, Carsten 2010: *Islams grunder*. SO-rummet. Hämtad 18.8.2023. Tillgänglig: <https://www.so-rummet.se/kategorier/religion/islam/islams-grunder#>

Stenberg, Leif 2021: *Syner på män och kvinnor inom rättssystemet och äktenskapet*. SO-rummet. Hämtad 22.8.2023. Tillgänglig: <https://www.so-rummet.se/fakta-artiklar/syner-pa-man-och-kvinnor-inom-rattssystemet-och-aktenskapet#>

Stenberg, Leif 2020: *Islams skrifter: hadith, sira och sunna*. SO-rummet. Hämtad 1.11.2023. Tillgänglig: <https://www.so-rummet.se/fakta-artiklar/islams-skrifter-hadith-sira-och-sunna#>

Svenska FN-förbundet 2008: *Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna*. UNRIC Brussels. Hämtad 4.11.2023. Tillgänglig: <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf>

Söderström, Michaela 2017: *Förebyggande samarbete – En fenomenografisk undersökning om hur muslimska samfund i Helsingfors uppfattar polisens förebyggande verksamhet*. Tammerfors. Polisyreshögskolan. Lärdomsprov. Hämtad 1.8.2023. Tillgänglig: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/131671/ON_Soderstrom.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tiainen, Sanna 2015: *Muslimit keskellämmä. Työntekijöiden kokemuksia maahanmuuttajatyöstä muslimitaustaisten parissa Tampereen evankelis-luterilaisissa seurakunnissa*. Pieksämäki. Diakoniamattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Hämtad 15.10.2023. Tillgänglig: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/87636/Tiainen_Sanna.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Utrikesministeriet 2023: *Finland i FN:s råd för mänskliga rättigheter*. Hämtad 5.9.2023. Tillgänglig: <https://um.fi/finland-i-fn-s-rad-for-manskliga-rattigheter>

BILAGA 1: Original intervjukallelse på finska

Opiskelen Poliisiammattikorkeakoulussa ja olisin kiinnostunut haastattelemaan musliminaisia opinnäytetyötäni varten.

Opinnäytetyössäni tavoitteena on, tutkia miten musliminaiset Suomessa toivoisivat, että poliisit huomioivat heidän uskontonsa turvallisuustarkastuksen yhteydessä. Samalla tutkin myös sitä, että löytyykö eroja toiveissa riippuen esimerkiksi siitä, missä maassa musliminainen on syntynyt, minkä ikäinen hän on tai miten kauan hän on asunut Suomessa.

Poliisilain 2 luvun 12 §:n 1 momentin mukaan;

Poliisimiehellä on oikeus kiinniottamisen, pidättämisen, vangitsemisen, säilöön ottamisen ja muun henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvan toimenpiteen yhteydessä tarkastaa, mitä henkilöllä on vaatteissaan tai muuten yllään taikka mukanaan olevissa tavaroissa sen varmistamiseksi, ettei tällä ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi vaarantaa säilyttämensä taikka aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. Poliisimies voi virkatehtävän suorittamisen yhteydessä tehdä henkilölle tarkastuksen tällaisten esineiden tai aineiden löytämiseksi muussakin tapauksessa, jos se perustellusta syystä on tarpeen poliisimiehen työturvallisuuden ja virkatehtävän suorittamisen varmistamiseksi. (Poliisilaki 2:12§:1, 2023.)

Poliisilain 2 luvun 13 §:n mukaan turvallisuustarkastus voidaan toimittaa käsin tunnustelemalla.

Haastattelijana toimin minä, Nikita Korsström ja tutkimus tehdään henkilökohtaisena haastatteluna. Ajatukseni oli, että ryhmässä voidaan aluksi käydä läpi mitä turvallisuustarkastus tarkoittaa ja miten poliisi sen käytännössä suorittaa ennen, kun henkilökohtainen haastattelu alkaa.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Haastateltavat saavat itse päättää, mitä kertovat ja kaikkiin kysymyksiin ei tarvitse vastata. Haastatteleva voi milloin vaan peruuttaa haastattelun ja olla osallistumatta tutkimukseen.

Olisi varmasti hyvä varata noin 30min haastattelua varten per henkilö. Haastattelun voi suorittaa suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Osallistujien ei tarvitse puhua täydellistä suomea, ruotsia tai englantia, vaan haastattelija muokkaa kysymyksiä tarvittaessa niin, että haastateltava ymmärtää. Haastattelu äänitetään, jotta se voidaan litteroida. Sillä varmistan, että kerätty materiaali tutkimuksessa vastaa sitä mitä minulle on kerrottu haastattelun aikana.

Kirjoitan opinnäytetyöni ruotsiksi ja teillä on mahdollisuus lukea tutkimusta ennen julkaisua. Litteroidun haastattelun saa myös halutessaan käydä läpi haastattelun jälkeen. Tutkimus on julkinen, mutta osallistujat pysyvät anonyymeinä. Osallistujien nimiä ei kerätä ja tutkimus kirjataan siten että heitä ei voida tunnistaa. Kerätty materiaali käsitellään luottamuksellisesti ja hävitetään työn valmistumisen jälkeen.

Yhteistyöstä etukäteen kiittäen. Vastaan mielellään kysymyksiin.

Terveisin

Nikita Korsström

BILAGA 2: Intervjukallelse översatt till svenska

Jag studerar i Polisyrkeshögskolan och skulle vara intresserad av att intervjua muslimska kvinnor för mitt lärdomsprov.

Syftet med mitt lärdomsprov är att undersöka hur muslimska kvinnor i Finland önskar att polisen uppmärksammar deras religion i samband med en säkerhetsvisitation. Samtidigt undersöker jag om det finns skillnader i önskemålen beroende på, till exempel vilket land den muslimska kvinnan är född i, vilken ålder hon är eller hur länge hon har bott i Finland.

Enligt polislagen 2 kap. 12 § 1 mom.:

En polisman har i samband med gripande, anhållande, häktning, tagande i förvar och andra åtgärder som riktar sig mot den personliga friheten rätt att kontrollera vad en person har i sina kläder eller annars på sig eller i medhavda saker, för att förvissa sig om att personen inte innehar föremål eller ämnen med vilka denne kan äventyra sin förvaring eller utsätta sig själv eller andra för fara. En polisman får i samband med tjänsteuppdrag kroppsvisitera en person för att hitta sådana föremål eller ämnen också i andra fall, om det av grundad anledning behövs för att trygga polismannens säkerhet i arbetet och fullgörande av tjänsteuppdraget. (Polislag 2:12§:1, 2023.)

Enligt polislagens 2 kap. 13§ kan säkerhetsvisitationen verkställas manuellt, genom att känna med händerna.

Som intervjuare fungerar jag, Nikita Korsström och undersökningen genomförs som personliga intervjuer. Min tanke var att vi före de personliga intervjuerna, i grupp först kan gå igenom vad säkerhetsvisitation betyder och hur polisen i praktiken verkställer en sådan. Det är frivilligt att delta i undersökningen. De intervjuade får själva bestämma vad de berättar och man behöver inte svara på alla frågor. Den intervjuade kan när som helst avbryta sin medverkan i undersökningen.

Det skulle säkert vara bra att reservera cirka 30 minuter per person, för intervjun. Intervjun kan genomföras på finska, svenska eller engelska. Deltagarna behöver inte prata perfekt finska, svenska eller engelska utan intervjuaren modifierar frågorna vid behov så att den intervjuade förstår. Intervjun spelas in så att den kan transkriberas. Genom det säkerställer jag att det insamlade materialet motsvarar det som har berättats åt mig under intervjun.

Lärdomsprovet skriver jag på svenska och ni har möjlighet att läsa undersökningen före den publiceras. Den transkriberade intervjun får man också gå igenom efter intervjun om man vill. Undersökningen är offentlig men deltagarna hålls anonyma. Deltagarnas namn samlas inte in och undersökningen skrivs så att deltagarna inte går att känna igen. Det insamlade materialet behandlas konfidentiellt och förstörs efter att arbetet färdigställts.

Tack på förhand för ditt samarbete. Jag svarar gärna på frågor.

Hälsningar,

Nikita Korsström

BILAGA 3: Strukturen för temaintervjun.

STRUKTUREN FÖR TEMAINTERVJUN

Före intervjun går intervjuaren igenom syftet med intervjun och de forskningsetiska principerna. Före intervjun går intervjuaren i grupp teoretisk och praktiskt igenom vad en säkerhetsvisitation enligt 2 kap. 12 § och 13 § i polislagen (2011/872) är. Före intervjun ges möjlighet till de intervjuade att ställa frågor gällande säkerhetsvisitationen.

Med intervjun försöker intervjuaren ta reda på hur muslimska kvinnor önskar att polisen i Finland uppmärksammar deras religion i samband med verkställandet av en säkerhetsvisitation. Intervjuaren utgår ifrån två teman i intervjun;

1. Önskan om hur polisen skall uppmärksamma religionen vid verkställandet av en säkerhetsvisitation.
2. Skillnader mellan muslimska kvinnor.

TEMA 1: Önskan om hur polisen skall uppmärksamma religionen vid verkställandet av en säkerhetsvisitation.

- Hur önskar du att polisen uppmärksammar din religion vid verkställandet av en säkerhetsvisitation?
- Är det skillnad på om en manlig eller kvinnlig polis utför säkerhetsvisitationen?
- Om det i en polispatrull finns två manliga poliser, hur önskar du att de verkställer säkerhetsvisitationen?
- Spelar omgivningen eller platsen där säkerhetsvisitationen verkställs någon roll?
- Kan säkerhetsvisitationen göras där det finns en större folkmassa?

TEMA 2: Skillnader mellan muslimska kvinnor?

- Vilken islamistisk inriktning utövar du?
- I vilken ålder är du?
- Varifrån kommer du?
- Hur länge har du varit i Finland?
- På vilken ort bor du nu och har du tidigare bott på andra orter i Finland?
- Arbetar eller studerar du i Finland?
- Har du familj i Finland?